

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
LJUBLJANA.KNAFLJEVA ULICA 47. I.
TELEFON 5-11 DO 5-12

POKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINŠERATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 5-32 5-33

POSTNI ČEKOVNI RACUN

LJUBLJANI ŠTEV. 6-3601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROCNINA
45 DIN16. julij —
Dan tankistov JA

Na dan 16. julija 1944 je bila formirana po sklepu Vrhovnega štaba 1. tankovska brigada Jugoslovanske armade. V spomin na ta pomemben dan v razvoju naše Armade in v priznanje našim junakim tankistom v narodno osvobodilni borbi je vrhovni poveljnik maršal Tito izdal 16. julija 1947 povelje, s katerim je proglašeno 16. julij za Dan tankistov JA.

Letos praznujemo naši narodi prvič Dan tankistov svoje Armade. Ob tej priliki se spominjajo herojskih podvigov prvih tankistov, ki so postavili temelje naši tankovski armiji in ki so v veliki meri pripomogli k zmagi nad fašističnim okupatorjem. Razvoj tankovskih enot je napravil isto pot, kakor vsa naša glavna Jugoslovanska armada, ki je iz skromnih početkov pod vodstvom Komunistične partije in svojega vrhovnega poveljnika maršala Tita zrasla v močeno, s slavo ovencano armado jugoslovanskih narodov.

Prvi tanki so nastopili že v prvih dneh ustaje v Srbiji leta 1941. Njihovo delovanje je bilo sicer kratkotrajno, toda pokazalo je, da so naši tankisti sposobni uporabiti vsa sredstva v borbi proti okupatorju. Prvi tankisti so nastopili leta 1941 tudi v Črni gori, kjer so jih pod vodstvom narodnega heroja Save Kovačevića tako rekoč goroloki odzvali Italijanom in z njimi tolkli sovražnika. V napadu na ustaško garnizijo v Priboju pri Bihaću 12. aprila 1942 je nastopil prvi vod tankov na Hrvaškem. Junaki nastopi naših tankistov v narodno osvobodilni borbi so ulivali še večji pogum našim borcem in postali strah in trepet sovražnika. Še bolj pa je pojav prvih partizanskih tankov dvigal moralo našega ljudstva, ki je tankiste pozdravljalo in sprejemalo s prav posebnim navdušenjem.

S kapitulacijo Italije se je število tankov znatno povečalo in osnovane so bile prve tankovske čete in prvi tankovski bataljoni. Čeprav so bili zaplenjeni tanki zelo slabe kakovosti, so postali v rokah naših junakov tankistov močno orožje. Sovražniku je bila neresljiva uganaka, kako so mogle te tankovske enote, ki niso imele na razpolago ne rezerv, ne tovarov, ne bencina, sploh obstajati. Toda dejstvo je bilo, da so vseposledno toliko sovražnika in mu prizadejale vse huje izgube, izpodkopavale sovražnikovo moralo in dvigale zavest moči in zmage v naših narodih.

Konec leta 1943 se je Vrhovni štab odločil za formiranje večje tankovske enote, ki bi mogla zadostiti velikim nalogam, ki so bile postavljene Jugoslovanski armadi. V ta namen so zbrali po vseh enotah raztresene tankiste in jih poslali na šolanje v južno Italijo, kjer so se seznanili z moderno tehniko.

Oboroženi z moderno tehniko so se preko Visa vrnili v domovino v nestrpni želji, da bi čim prej tolkli sovražnika in mu zadali smrtni udarec. Ta želja se jim je kmalu izpolnila. Slavne bitke naših tankistov pri osvoboditvi Dalmacije, bitka za Knin, Bihać, Otočac, Gospić itd. so kmalu slavo in ugled naših tankovskih enot. Krona tega zmagovalnega pohoda pa je bil prehod čez Snežnik in bliskoviti vpad v Trst.

Druge tankovske enote so iz bratske Sovjetske zveze prihitele na vzhodno fronto, sodelovale pri preboju sremne fronte ter prodrale čez Hrvaško in Slovenijo, kjer so se združile s tankisti v Trstu in skupno z njimi krenile na Korosko.

Vojna je končana, toda našim tankistom so postavljene nove naloge: v popolnosti morajo obvladati sodobno vojno veščino in postati mojstri svojega orožja, a s politično-ideološkim delom vzgajati nova pokolenja, da postanejo sposobni branilci pridobite narodno osvobodilne vojne. Svoje naloge izpolnjujejo tankisti tudi zdaj z enako vnetostjo in požrtvovalnostjo, kakor so jih v času borbe. Industrializacija države, izgradnja socializma, vse to ustvarja pogoje, da se naše tankovske enote razvijejo tako, da bodo dostojne naslednje junakim tankistom iz dobe narodno osvobodilne vojne in ponos naše slavne Armade.

Po drugi strani pa vrše tankovske enote važno nalogo vzgojitelja novih kadrov. Vsako leto dajejo nove traktoriste, vodje buldožerov in sposobne mehanike, ki se vključujejo v borbo za peletni plan. Na ta način se ustvarja nova krepka vez med armado in zaledjem v skupnem cilju: čimprej zgraditi socializem v naši domovini.

Zato tudi vsi jugoslovanski narodi s ponosom praznujajo prvi Dan tankistov, zavedajo se, da bodo tankisti, verni svoji slavni tradiciji, tudi v bodoče vedno budno na braniku domovine, da bodo pod vodstvom svojega vrhovnega poveljnika maršala Tita in Komunistične partije stalno dvigali svojo borbeno moč in s tem omogočili našim narodom, da uspešno dokončajo veliko delo zgraditve socializma.

Živel Dan tankistov Jugoslovanske armade!

Živel vrhovni komandant Jugoslovanske armade maršal Tito!

Prekoračenje zneska ljudskega posojila mora biti
izpodbuda za nadaljnje tekmovanje pri vpisovanjuRazpisano vsoto ljudskega posojila smo že
presegli za 66 milijonov

Po nepopolnih podatkih, ki jih je prejela zvezna komisija za vpis ljudskega posojila do 14. julija ob 15. uri, je bilo vsega vpisano 3.566.250.000 din, to je 101,89% razpisane vsote.

Od 1. do 14. julija je bilo v celoti vpisano:

v LR Srbiji	1.212.102.000 din
v LR Hrvaški	673.118.000 din
v LR Sloveniji	276.136.000 din
v LR Bosni in Hercegovini	400.668.000 din
v LR Makedoniji	180.106.000 din
v LR Črni gori	119.607.000 din
v enotah Jug. armade	565.411.000 din

državljan FLRJ v imenstvu in družbene organizacije 139.102.000 din

Do 14. julija je bilo v LR Črni gori vpisano 170,4% pričakovane vsote, v LR Srbiji s kosovsko-metohijsko oblastjo pa 155,35%, medtem ko je bilo v Vojvodini vpisano le 57,06% pričakovane vsote. Beograd je doslej vpisal 134,14% pričakovane vsote.

Dne 14. julija je bilo največ vpisano v LR Hrvaški, namreč 17,8 milijona, in v LR Srbiji 11,8 milijona din.

Razpisana vsota ljudskega posojila v višini 3 in pol milijarde din je bila v torko po 13 dneh vpisovanja dosežena in presežena. To je brez dvoma velik uspeh, zlasti če upoštevamo, da je to naše prvo ljudsko posojilo, ki ga ne vpisujejo redki posamezniki, marveč milijoni delovnih ljudi, ki se nikoli niso imeli državnih obveznic in po večini niso poučeni o tem, kaj pomeni ljudsko posojilo. Navzlic temu se je že v prvih 13 dneh vpisnega roka, ki traja do konca meseca, udeležilo vpisovanja v vsej državi okrog 3 in četrt milijona ljudi. Skoraj vsi ti ljudje so prvič v življenju vpisali posojilo. Doseženi uspeh je tem večji, ker je naša država razpisala to posojilo brez izkustev. V mnogih krajih niso pravočasno in pravilno izvršili potrebnih organizacijskih in tehničnih priprav in marsikje še do danes niso kmekemu prebivalstvo pravilno razložili, kakšen je pomen in namen posojila.

Če je bil navzlic tem objektivnim težavam razpisani znesek 3 in pol milijarde din dosežen in prekoračen v tako kratkem času, je to v veliki meri pripisati patriotični zavesti milijonov delovnih ljudi, ki se zavestno borijo za izpolnitev petletnega plana in za zgraditev socializma. To velja v prvi vrsti za naš delavski razred in za delovno ljudstvo v tistih krajih, kjer so najprej dvignili orožje proti okupatorju in so v narodno osvobodilni vojni največ žrtvovali. Velik uspeh pri vpisovanju posojila pa je hkrati dokaz trdne povezanosti delovnega ljudstva z našim državnim vodstvom, je dokaz zapuščanja delovnih ljudi v našo Partijo.

Ob uspehih, ki smo jih dosegli v zadnjih letih, smo sicer že vajeni ne

le izpolnjevati, marveč tudi preseči postavljene obveznosti. Zato se tudi pri vpisovanju ljudskega posojila ne bomo zadovoljili z razpisanim zneskom in se pri doseženem znesku ne bomo ustavili. Prekoračenje razpisane posojila nam daje novo izpodbudo za nadaljnje tekmovanje pri vpisovanju. To nam potrjuje ves razvoj vpisovanja v zadnjih dneh. Brž ko smo dosegli razpisani znesek, se vpisovanje ni avtomatično ustavilo. Začelo se je tekmovanje za čim večje prekoračenje obveznosti, kar je znova razgalilo propagando za vpis posojila. Zadnje dni smo zabeležili nove značilne primere, ki nam pričajo, da so še velike možnosti za nadaljnje vpisovanje posojila, predvsem med kmekim prebivalstvom, ki se doslej vpisa še ni povsod udeležilo tako, kakor bi se ga lahko. Zato bomo razpisani znesek posojila lahko še v znatno večjem obsegu prekoračili.

Marsikje opažamo, da se je kmekko prebivalstvo prav v zadnjih dneh razgalilo in se je začelo v večji meri zanimati za posojilo, ko je polagoma spoznal njegov pomen in videlo, da bodo sredstva, ki jih bo država dobila s posojilom, uporabljena za dvig našega gospodarstva, zlasti tudi kmetijskega, ter za pospeševanje naše poti v boljše in lepšo bodočnost. Uthiniti je morala tudi sovražna propaganda, ko se je izkazalo, da se niso izpolnile njene napovedi. Prav včeraj smo zabeležili nekaj zanimivih primerov, ki kažejo, da so se precejšnje možnosti za vpis posojila. Tako poročajo za Vrhniko, da je pletilja Franja Pfeffer, ki je prodala svojo petletno strojo in je že prej vpisala 12.000 din posojila, na novo vpisala še 79.000 din,

tako da je sedaj v celoti vpisala 91 tisoč dinarjev. Iz Idrije pa poročajo, da je delavec Ivan Kržišnik vpisal za sebe 25.000 din in za otroka 5000 din, njegova žena pa je vpisala za sebe 10.000 din in za otroka 5000 din.

Gotovo ne bi bilo prav, če bi zdaj, ko je razpisani znesek že dosežen, vpisovanje ustavili, ali če bi oslabili propagandno delo za vpis posojila, ker bi v tem primeru velik del kmetov in drugih delovnih ljudi izgubil možnost izkoristiti redko priliko za ugodno naložbo svojih prihrankov.

V prihodnjih dneh bomo propagando za vpis posojila še bolj razgalili, zlasti na podeželski. Razgibati moramo predvsem tiste okraje, ki so pri vpisovanju zaostali. V Sloveniji so doslej vpisali delavci in nameščenci 179,6 milijona din, kmetje 34,8 milijona din, mladina 19,3 milijona din, obrtniki in pripadniki ostalih poklicev pa 29,4 milijona din. V nekaterih okrajih Slovenije so se kmetje že v velikem številu in z znatnejšimi zneski udeležili vpisovanja. Tako so doslej samo kmetje v goriškem okraju vpisali 3,4 milijona din, v kranjskem okraju 2,3 milijona din, v mariborskem okoliškem okraju 3,8 milijona din, v celjskem okoliškem okraju 2,6 milijona din in v ljubljanskem okoliškem okraju 2 milijona din. V teh okrajih so dosegli uspehe naši aktivisti predvsem z množičnim pojasnevalnim delom. Mnogi okraji pa še zaostajajo. Zato bomo zlasti v teh okrajih izkoristili še prihodnje dni, da podeželsko prebivalstvo podrobno poučimo o pomenu in namenu posojila in o ugodnostih, ki jih nudi to posojilo vpisniku. Če bodo naši aktivisti stvar pravilno zagrabili, bo uspeh posojila zagotovljen prav v vseh okrajih.

Včeraj je bilo
v Sloveniji vpisano
2,8 milijona dinarjev

Ljubljana, 15. julija. Vpisovanje ljudskega posojila je bilo danes v nekaterih okrajih prav živahno. Po nepopolnih podatkih republiške komisije za vpis ljudskega posojila je bilo danes do 16. ure vpisano 2,77 milijona din posojila (včeraj 1,85). Največ je bilo vpisano v ljubljanskem okoliškem okraju, namreč 526.000 din, v mestu Ljubljani 400.000 din, v poljčanskem okraju 461.000 din, v celjskem okoliškem okraju 235.000 din, v kranjskem okraju 140.000 din in v novo-mestnem okraju 124.000 din. Skupaj je bilo doslej v Sloveniji vpisano 278,9 milijona din.

Pred V. kongresom KPJ

Delovni kolektiv mariborske predilnice in tkalnice
častno izpolnjuje svoje predkongresne obveznosti

Delovni kolektiv Predilnice in tkalnice v Mariboru, ki je napovedal tekmovanje vsem delovnim kolektivom tekstilne stroke Slovenije, častno izpolnjuje svoje predkongresne obveznosti. Plan za znanje proizvodnih stroškov je postal za delavstvo zakon. Vsa posameznik se je zavezal, da bo storil čim več. Na množičnih sestankih so preleteli vsako delovno mesto. Najboljši delavci, udarniki, novatorji, racionalizatorji so stajali svoje predloge, ki so v mnogočem že rodili sadove.

V predilnici je Marija Vake kot inštruktorica dosegla izredne uspehe pri dvigu novega kadra. Tudi ostali inštruktorji in inštruktorke prihajajo v prostem času v obrat ter svoj boljši način dela prenašajo na druge delavce in kažejo, kje in kako se da kaj prihraniti. Za uspehe in rezultate stavi predlogov je bil razpisanih stavih natečaj 25.000 din. Do 15. julija je bilo pregledanih 8 predlogov ter izplačanih 4000 din nagrad. Osebnostne obveznosti so zajele poslednje delavce in delavko v tovarni. Ko so podpisovali obveznost za ljudsko posojilo, so hkrati podpisovali delovne obveznosti.

Neštele parole, grafiki, diagrami, slike udarnikov in najboljših delavcev so dvignile borbeni duh tekmovanja. Na velikem grafikonu, ki je 12 m dolg, lahko vsak dan razberemo doseženi odstotek plana, za vsak odstotek posebej. Po oddelkih romajo prehodni tekmovalni praproti, delovne brigade se kosajo medseboj v uspehih in doseženih obveznostih v poštastih V. kongresa Komunistične partije Jugoslavije. Uvedli so knjigo časti, kamor zapisujejo najzaslužnejše borbe za plan in znižanje proizvodnih stroškov. Tovarniški radio je v tekmovanju dnevno objavljalo uspehe in neuspehe.

Delavstvo se zaveda, da le z dobro organiziranim tekmovanjem dosega rezultate, saj poteka vse delo po naprednih določilih načrtih.

Ker je tudi okrajni sindikalni svet uvidel, da je delovni kolektiv »Predilnice in tkalnice« prvi in najbolje organiziral akcijo za znižanje proiz-

vodnih stroškov, je organiziral v obrat ekskurzije vseh mariborskih propagandistov, tekmovalnih in kulturno-prosvetnih referentov. Plenum glavnega odbora Enočnih sindikatov v Ljubljani pa je dal delovnemu kolektivu vse priznanje ter ga postavil za zgled vsem obratom Slovenije, kako se vodi pravilna organizacija. Filmsko podjelo »Triglav« je filmalo nazorno agitacijo v sliki, besedi in ščevilkah (grafiki, slike, diagrami itd.). V predkongresnem tekmovanju so si obrali zastavili še posebne obveznosti. Vodja električne delavnice Srečko Hleb je iz neuporabljivih delov sestavljal 3 specialne komutatorje za prstenčeve stroje. Teh motorje primanjkuje in jih je treba uvažati iz tujine. Tov. Hleb je rešil s pomočjo galvanoplastike tudi problem ognjenih krtac. S tem je precej prihranil podjetju. V mizarski delavnici, ki je bila brez najpotrebnejših strojev, je tov. Alojzij Zagavec napravil podoben načrt skobelnega stroja na električni pogon.

V predkongresnem tekmovanju, ki ga je delovni kolektiv napovedal vsem delovnim kolektivom tekstilne industrije v Sloveniji, je od 1. junija do 15. julija dosegel naslednje rezultate:

Predilnica je dosegla plan s 110,5 odstotkov, tkalnica s 108,5%, kvaliteta tkanin se je izboljšala za 28%, iztoček se znižal za 67,3%, kvali-

teta preje se je izboljšala za 28%, Z rednim čiščenjem pamokotelskih naprav in z uvedbo medsebojne obveščanja o potrebi pare so prihranili 34,4% premoaga. Z uvedbo brigad v predilnici se je delovni učinek dvignil za 7%, na delovni sili so prihranili 10,4%, odpadki so se znižali za 42%, izostanki pa za 1,5%.

Prvega junija so bile v predilnici 3 mladinske brigade, 15. julija jih je 15; v tkalnici sta bili 1. junija dve brigadi, 15. julija so že 4 brigade, ki so 1. junija prekoračile normo za 89,51%, danes pa za 105%. Z uvedbo normativov v predilnici je zmanjšan odstotek odpadkov za 18%, na raztezalkah je delov. delo razširjeno za 100 odstotkov. V škroplilnici je uvedeno dvojno škropljenje, kar je povečalo trdnost osnov in dvignilo učinek v tkalnici. Z boljšim načinom dela so v snovi uknili trefjo izjemo, ne da bi s tem trpela produkcija.

Z boljšo organizacijo dela in obsejnostjo celotnega delovnega kolektiva so v tekmovanju sprosili 141 ljudi, ki so lahko drugod zasedli delovna mesta. Izostanki od dela so se znižali za 1,8%.

Tako je delovni kolektiv »Predilnice in tkalnice« v Mariboru dosegel najboljše uspehe v predkongresnem tekmovanju v vrsti zaveš, da s tem čim več doprineša k izvedbi petletnega plana. — Ap.

Prostovoljno delo članov v Beogradu

Obisk maršala Tita pri mladincih
na cesti Bratstva in enotnosti

V sredo, 14. julija popoldne je maršal Tito obiskal mladinske delovne brigade, ki delajo na cesti Bratstva—enotnosti. Pri njih se je zadržal dve uri. Z ogledovanjem del in v pogovoru z mladinci.

Mladinci in mladinke so maršala Tita ob njegovem prihodu na 44. kilometer navdušeno pozdravili. Tu je šel po barakah in kuhinjah 64. beograjske, 10. zagrebske 13. dalmatinske in posavsko-tamnove brigade, kjer je poskušal hrano in se zanimal za vse pogoje življenja in dela članov brigad. Spremljan z navdušenimi vzklikanjem mladincev in mladink, katerim so se pridružili tudi številni kmetje in kmetice z bližnjih nāv, je maršal nato pregledal

gradilišče na 46. kilometru, kjer se je deli časa zadržal v pogovoru z mladinci, inženirji in drugimi voditelji.

Na povratku se je maršal Tito ustavil na več krajih in se razgovarjal s člani mladinskih brigad, ki so mu s prisrčnim pozdravljanjem in klicanjem izkazovali svojo ljubezen. Maršal Tito je izrazil zadovoljstvo z doseženimi rezultati in članov brigad želel uspehe pri nadaljnjem delu.

Na cesti pri gradilišču Novega Beograda so maršala pričakali in spremljali mladinci in mladinke vseh brigad z mahanjem zastav in navdušenimi vzklikanjem Partiji, Centralnemu komiteju in maršalu Titu.

Sprejem predstavnice AFŽ Makedonije
pri maršalu Titu

V sredo dopoldne je predsednik Zveze vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito sprejel predstavnice Antifašistične fronte žena Makedonije, ki so mu izročile darove makedonskih žena, poslanih z II. kongresa AFŽ Centralnega komiteja KPJ in maršalu Titu. Sprejemu je prisostvovala predsednica glavnega odbora AFŽ Jugoslavije Mara Naceva. Po prisrčnem razgovoru, ki je trajal skoro eno uro, so predstavnice makedonskih žena obvestile maršala o zelo dobrem stanju letine in to baka v Makedoniji, o gradnji pionirske proge blizu Skoplja, o drugih delovnih akcijah, ki se opravljajo v Makedoniji, in o enotnosti in odločnosti vsega makedonskega naroda v zvezi s poslednjimi dogodki. »Makedonci, ki so se borili za svojo svobodo in so jo s svojimi napori tudi dosegli z drugimi narodi Jugoslavije,« je rekla med raz-

govorom Rada Goleva, »so globoko uživali nad omalovaževanjem njihove borbe. Vendar ni manj od makedonskega naroda so ogorčeni zaradi tega tudi naši Siptari, in da bi dali izrazu svojemu ogorčenju, so vpisali znatno večje vsote posojila, kakor so namerali preje, tako da so v okrajih, v katerih je večina Siptarjev, kakor n. pr. v gostivarskem, vpisali največje vsote posojila. Ob slovesu nam je ljudstvo naročilo: Povejte tovarišu maršalu, da smo mi, ljudstvo, njega in ostale naše voditelje postavili na njihovo mesto in tudi želimo, da tam ostanejo.«

V imenu CK KPJ in v svojem imenu se je maršal Tito najpriprčneje zahvalil članicam delegacije in makedonskim ženam za darila in pozornost in po njih sporočil članom Partije in vsem makedonskemu ljudstvu svoje najpriprčneje pozdrave.

Jugoslavija ima 15 in tri četrt
milijona prebivalcev

Direkcija za informacije pri zvezni vladi je pravkar objavila najvažnejše prehodne podatke o rezultatih ljudskega štetja. Poročilo navaja, da je zvezni statistični urad že zaključil zbiranje predhodnih podatkov po pisni prebivalstva z dne 15. marca t. l. Po teh podatkih znaša skupno število prebivalcev FLR Jugoslavije z vključenimi osvobojenimi deli Istre in Slovenskega Primorja skupaj 15.751.935 oseb (7.579.538 moških in 8.172.397 žensk).

Ta rezultat nam pove, da je število prebivalcev FLR Jugoslavije od leta 1931 naraslo za 1.313.928 ali za 9,1%, kajti po popisu iz leta 1931 je na področju stare Jugoslavije ter tistih delov Istre in Slov. Primorja, ki so danes osvobodjeni, živelo skupaj 14.437.933 oseb.

Če ne bi bilo izgub, ki so jih narodi Jugoslavije utrpeli v vojni 1941 do 1945 leta, če ne bi padla rojstva v dobi vojnih let in če ne bi bilo drugih manj pomembnih posledic vojne (izseljevanje Nemcev, pobeglih itd.), bi po analizi zveznega statističnega urada živelo na področju FLR Jugoslavije na dan 15. marca 1948 okrog 18.310.000 oseb, upoštevajoč normalni predvojni prirastek prebivalstva. To pomeni, da znaša primanjkljaj prebivalstva Jugoslavije zaradi vojnih let 2.558.000 oseb.

Število stalno navzočega prebivalstva je znašalo v posameznih ljudskih republikah na dan 15. marca 1948 kakor sledi:

Srbija	6.523.224
Hrvaška	3.749.039
Slovenija	1.389.084
Bosna in Hercegovina	2.561.961
Makedonija	1.152.054
Črna gora	376.573

Nadalje navaja sporočilo direkcije za informacije podrobne podatke za 85 mest in naselij v Jugoslaviji, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, računski mest in naselij z nad 10.000 prebivalcev:

1. Kmetje — pridelovalci ne morejo do konca septembra 1. 1948. prodajati, posojati, darovati ali pa na kateri koli drugi način odnati belega žita in moko od tega žita.

2. Kmetje — pridelovalci, ki izročijo pooblaščenim odkupnim podjetjem obvezne količine žita, ki so jih dolžni izročiti na podlagi sklenjenih pogodb še pred koncem septembra 1948, lahko prodajo svoje proste preseške belega žita na podlagi odobritve okrajne uprave za odkup. Te odobritve izdaja okrajna uprava za odkup na podlagi potrjena odkupnega podjetja, da je kmetovalec oddal v celoti pogojeno količino žita.

3. Kmetovalec, ki bi prodal žito proti predpisom te uredbe, bo kaznovan z denarno kaznijo do 50.000 din ali pa s prisilnim delom do 3 mesecev, kolikor ne gre za kazensko dejanje. Za razpravljanje in izrekanje kazni je pristojen okrajni ljudski odbor.

4. Ta uredba ima takoj veljavo.

Minister za trgovino in preskrbo FLRJ: Jakob Blažević 1. r.

valci je v Srbiji, in sicer 46 (19 v ožji Srbiji, 22 v Vojvodini in 5 v kosovsko-metohijski oblasti). Na Hrvaškem je 17 takih mest in velikih krajev, v Sloveniji 6, v Bosni prav tako 6, v Makedoniji 9 in v Črni gori eno mesto.

Beograd ima 388.000, Zagreb
290.000 in Ljubljana 121.000
prebivalcev

Glavno mesto FLR Jugoslavije Beograd je imel skupaj z Zemunom na dan popisa prebivalstva 388.216 prebivalcev nasproti 266.849 v letu 1931, tako da znaša povečanje 45,5%. Zagreb je imel 15. marca 290.417 prebivalcev nasproti 185.581 v letu 1931, tako da znaša prirastek 56,5%. Ljubljana pa je imela na dan popisa 120.944 prebivalcev nasproti 59.765 v letu 1931, tako da znaša prirastek 102,4%.

Sarajevo je zabeležilo le malo manj prebivalcev kakor Ljubljana, namreč 118.58 nasproti 78.173 v letu 1931 in znaša tu prirastek 51,1%.

Skopje bo prav tako kmalu doseglo 100.000 prebivalcev. Na dan 15. marca je bilo zabeleženih 91.257 prebivalcev nasproti 68.334 v letu 1931, tako da znaša prirastek 34%.

Titograd, ki je bil med vojno skoraj docela porušen je navzlic temu dosegel že 12.206 prebivalcev nasproti 10.247 v letu 1931, tako da znaša prirastek 19,1%.

Poročilo navaja nadalje za največja mesta v Sloveniji naslednje podatke (v oklepajih število prebivalcev v letu 1931): Maribor 66.498 (33.131) s prirastkom 100,7%; Celje 22.048 (7602) s prirastkom 190%; Kranj 15.640 (4191) s prirastkom 273,2%; Jesenice 13.458 (6383) s prirastkom 110,8%; Trbovlje 13.743 (17.183) s primanjkljajem 20%.

Med največjimi mesti Srbije je omeniti še naslednja (v oklepajih odstotek prirastka): Niš 50.692 (+42,9%), Kragujevac 32.528 (+19,6%), Leskovac 21.763 (+23,4%); v avtonomni pokrajini Novi Sad: Subotica 112.551 (+12,5%), Vojvodina 77.127 (+20,5%), Zrenjanin 40.510 (+23,4%), Sombor 34.321 (+6,1%), Pančevo 30.846 (+39,5%), Kikinda 28.070 (+1,2%), Senta 24.916 (+22,1 odstot.), Vršac 24.571 (+16,5%); avtonomna oblast Kosovsko-Metohija: Priština 19.922 (+21,2%), Prizren 19.839 (+4,7%), Peč 17.175 (+28,8%), Na področju Hrvaške je omeniti še naslednja večja mesta: Reka s Sušakom 72.120 (?), Osijek 50.398 (24,9 odstot.), Split 49.885 (+14,1%), Karlovac 23.885 (+12,6%), Pula 22.714 (?), Varaždin 17.176 (+17,5%), Šibenik 16.015 (+5,7%), Dubrovnik 16.060 (+14,4%).

V Bosni in Hercegovini so poleg Sarajeva naslednja največja mesta: Banjaluka 33.191 (+49,7%), Tuzla 28.916 (+73,1%), Mostar 23.239 (+14,5%), Zenica 16.827 (+85,4%). V Makedoniji pa je omeniti naslednja največja mesta: Bitolj 31.131 (+5,7%), Prilep 25.996 (+13,9%), Kumanovo 19.798 (+16,6%).

Predhodni rezultati po posameznih okrajih po

Gnusen zločin reakcije

Tri strelji, ki so zadeli Palmira Togliattija, voditelja italijanskih komunistov, ki je zapušča zgradbo rimskega parlamenta, pomenijo ostuden napad italijanske reakcije na nevidnejskega predstavnika italijanskega naprednega življenja. Ta atentat ni dvignil val gneva samo med italijanskim delavstvom, ampak med vsemi poštenimi ljudmi na svetu sploh. Človek, ki je z dovoljenjem italijanske krščansko-demokratske stranke prišel v italijanski parlament, namreč ni streljal na Togliattija kot na osebo, marveč je izvršil nizkoten in zahrbtni napad na vso komunistično partijo Italije, na vse prave demokratske sile v Italiji, na vso mednarodno protimperialistično fronto.

Za brezposlombo osebo atentatorja stojijo mračniške sile italijanske reakcije in preostalih fašističnih elementov, ki se v svoji protikomunistični politiki naslanjajo na svetovne imperialistične sile, od katerih dobivajo gospodarsko, politično in moralno podporo.

Zadnje čase so se iz dneva v dan ponavljali nesramni izpadi proti delavskemu razredu in proti naprednim silam Italije, ki so posebno v obdobju pred volitvami odigrale zelo veliko vlogo. Atentat na Palmira Togliattija je v vrhuncu v verigi teh terorističnih napadov.

Revolverski strelji so odraz šibkoitalijanske reakcije, ki je hotela na tak podoben način zaustaviti stalno krepitve sil Komunistične partije Italije in ob njej zbranih naprednih in demokratskih sil. Prav tako je ta atentat tudi izraz bojazni in strahopetnosti italijanske reakcije, ki se je zalekla k skrajnemu sredstvu političnega kriminala z geslom »udari pastirja in razkopala se bo čreda«.

Toda s tem podlim računanjem so se sile, ki so naperile atentatorjevo roko na Togliattija, bridko zmotile. Ljubezni, ki jo čutilo delovne množice do svojega voditelja in skrb, ki jo kaže italijansko delovno ljudstvo za zdravje svojega najvidnejšega predstavnika, so še bolj stisnile vrste naprednih sil italijanskega naroda okrog predstraže — Komunistične partije. Povečale se je odpor proti vsem, ki so zasnovali in pripravili napad na Togliattija in še bolj so se razkrile pred očmi vsega sveta nakame imperialističnih slug. Neviden srd se je dvignil proti zakrknim oslankom fašizma in plačnim ubijalcem.

Kot en mož so se dvignili delavci Italije, da s silno stavko po vsej državi dajo duška svojemu ogorčenju, in da z odločnim protestom razkrinajo hinavstvo in podlost vladajoče kliske. Sečelna policija je neusmiljeno streljala v ogorčene delavske množice v številnih mestih Italije in novi borci za svobodo in pravičnost so bili ranjeni ali ubiti. Ni bil dovolj nagusen zločin nad Togliattijem in De Gasperijeva vlada zahteva še in še krvi, da bi s tem zalila odporiški polji italijanskega delavskega razreda.

Toda Italijansko delovno ljudstvo brani svoje poštene in pravične položaje, brani svojo svobodo in zahteve, da se oni, ki so z mislijo ali besedo, z denarjem ali podplavljajem, z orožjem ali puho omogočili nagusni zločin nad Togliattijem in ki danes brezvestno prelivajo kri poštenih Italijanov po ulicah italijanskih mest, izgneje s položajev, ki so jih zasedli s pomočjo tujih izkoriščevalcev.

Napredni in poštini ljudje vsega sveta so z gnusom sprejeli vesti o podlem zločinu v Rimu in s simpatijami spremljajo pravično borbo italijanskega ljudstva.

Boji v Palestini

Tel Aviv, 15. jul. (Tanjug) Associated Press poroča, da so židovske sile brez boja zavzele Šubo, 10 mil. zahodno od Jeruzalema. Predstavnik Hagane je izjavil, da je s tem dokončno preprečen namen Arabcev presekati cesto v Tel Aviv.

Reuter prenaša uradno židovsko poročilo, da so židovske sile zavzele pomembno mesto Šafa, 18 km vzhodno od Haife, ki so ga uporabljali Arabci kot oporišče za napredovanje proti Akri. Šafa so zavzeli židi po močnem topniškem obstreljevanju, ki je trajalo 26 ur. Celotno arabsko prebivalstvo je pobegnilo proti vzhodu, vse ostalo prebivalstvo pa je ostalo v mestu.

Židovsko topništvo je obstreljevalo Vitelem, ki leži 6 mil od Jeruzalema, letala pa Gazo in Bejt Nubo, severovzhodno od Latruna.

Egiptsko vojaško poročilo pravi, da so egiptске sile napadle židovske postojanke severno od Bejt Efa in stisnile obroč okrog sovražnikov. Egiptске oborožene sile so odbile velik napad židov na postojanke zapadno od Negbe, pri čemer je imel sovražnik hude izgube.

Agencija France Presse prenaša poročilo sirskih oboroženih sil, da so židi izvedli srdit napad na sektorju Džiser Beneta, da bi rešili vas Dardar pred obkolitvijo. Na sektorju Banrisa je sirska topništvo obstreljevalo sovražnikove enote, ki so se osredotočile v Dafni in Dani. Sirska letala so večkrat popadla napadla Haifo.

Imenjava not med ZDA in sovjetsko vlado

Berlinski problem se ne da ločiti od celotnega nemškega vprašanja

Sovjetska vlada ni proti novim pogajanjem med štirimi velesilami, ne more pa vezati pričetka pogajanj na izpolnitev kakršnih koli poprejšnjih pogojev

Moskva, 14. julija. (Tass) Sovjetska vlada je prejela 6. julija po svojem veleposlaniku v Washingtonu naslednjo noto vlade ZDA:

Vlada ZDA želi opozoriti sovjetsko vlado na izredno resen mednarodni položaj, ki je nastal zaradi ravnanja sovjetske vlade, ker je v prometu v sektorjih mesta Berlina, ki so okupirani po ZDA, Veliki Britaniji in Franciji, uvedla omejitve, enake blokadi. Vlada ZDA meni, da so ti blokadni ukrepi očitna kršitev obstoječih sporazumov o upravi okupacijskih sil v Berlinu. Pravice ZDA v Berlinu izhajajo prav tako kakor pravice sil, ki skupno z ostalimi izvajajo okupacijo, iz poraza in brez-pogojne kapitulacije Nemčije. Z mednarodnimi sporazumi, ki so jih v zvezi s tem sklenile vlade ZDA, Združenega kraljevstva, Francije in Sovjetske zveze, so določene cone v Nemčiji in posamezni sektorji v Berlinu, ki bodo pod okupacijo teh sil. S temi sporazumi je uvedena štiristranska kontrola nad Berlinom. Na temelju prijateljskega sodelovanja, ki ga ameriška vlada iskreno želi izvajati tudi v bodoče, določajo ti sporazumi pravico do svobodnega vstopa v Berlin. Ta pravica je že potrjena z dolgotrajno uporabo. Predsednik Truman je poslal 14. junija 1945 pismo premierju Stalinu, v katerem je pristal na odpočitek ameriških čet, ki so prodirle globoko na ozemlje sovjetske cone, toda s pogojem, da se doseže med vojaškimi pooveljniki zadovoljiv sporazum, po katerem bi imele ZDA pristop do ameriških čet v Berlinu. Predsednik Stalin je soglašal s tem načrtom; zato so se ameriške čete umaknile z ozemlja sovjetske cone. Nato so stopili v veljavo sporazumi o okupaciji Nemčije in Berlina.

Torej izhajajo pravice ZDA v Berlinu iz istega vira kot pravice Sovjetske zveze.

Da bi se izognili nesporazumu o tem vprašanju, ameriška vlada odločno izjavlja, da ima svoj sektor v Berlinu in do njega prost dostop in to v skladu s pravico, ki izhaja iz poraza in kapitulacije Nemčije in ki

je potrjena s formalnim sporazumom med glavnimi zavezniki.

Vlada ZDA izjavlja, da je ne bodo prav nobene grožnje, pritiski ali kakršne koli druge akcije mogle prisiliti, da bi se odrekla teh pravic. Vlada ZDA je skupno z vladama Francije in Združenega kraljevstva odgovorna za fizično blagostanje 2.400.000 ljudi v zahodnih sektorjih Berlina. Omejevalni ukrepi, ki so jih uvedle sovjetske oblasti v Berlinu, preprečujejo izpolnjevanje teh obveznosti. Ni mogoče dovoliti, da bi katere koli okupacijske oblasti poskušale vsiliti blokado prebivalstvu Berlina. V zvezi s tem mora ameriška vlada, ki jo vodi humanitarni razlogi, zahtevati, da je treba v soglasju z obstoječimi sporazumi doseči dokončni dogovor o blagovnem in potniškem prometu med zahodnimi conami in Berlinom. Tu ni niti misliti na kakršno koli zavlačevanje, ker so potrebe civilnega prebivalstva v Berlinu izredno nujne. V skladu s tem stališčem glede naših pravic in obveznosti v svojem sektorju Berlina, in pa, ker želimo, da bi se nasprotja vedno reševala s pravičnim razpravljanjem o mnenjih vseh prizadetih, izjavlja vlada ZDA, da ne smejo uporabljati prisilne poti kot metode, kadar je treba reševati nesporazume, ki bi mogli nastati med sovjetsko in ameriško vlado v čemer koli o položaju v Berlinu.

Če so že nastali takšni nesporazumi, jih je treba reševati s pogajanj ali z drugimi mirnimi načini, ki jih določa listina OZN.

Iz teh razlogov je ameriška vlada pripravljena udeležiti se pogajanj štirih okupacijskih sil za ureditev spornih vprašanj glede uprave mesta Berlina, stavljaja pa kot obvezen pogoj, da morajo biti pred začetkom pogajanj popolnoma obnovljene prometne zveze in znova uveden prevoz ljudi in blaga Združenega kraljevstva, ZDA in Francije v Berlinu in zahodnih conah Nemčije.

Vlada ZSSR je prejela noto iste vsebine tudi od vlad Velike Britanije in Francije.

Odgovor sovjetske vlade

Vlada ZSSR je 14. julija odgovorila na noto vlade ZDA z noto tele vsebine:

1. Sovjetska vlada je prebrala noto vlade ZDA z dne 6. julija letošnjega leta, v kateri vlada ZDA pripisuje položaj, ki je nastal v Berlinu, ukrepom sovjetskih oblasti. Sovjetska vlada ne more soglašati s takšno izjavo vlade ZDA in trdi, da je sedanji položaj v Berlinu nastal zaradi kršitev sporazumskih sklepov štirih sil o vprašanju Nemčije in Berlina, ki so jih zagrešile vlade ZDA, Vel. Britanije in Francije. To se je posebno pokazalo pri izvajanju separatne denarne reforme in v uvedbi posebnega denarja za zahodne sektorje Berlina ter v politiki razkosavanja Nemčije.

Sovjetska vlada je že večkrat opozorila vlade ZDA, Vel. Britanije in Francije na odgovornost, ki jo prevzemajo s tem, da kršijo sporazumne sklepe o vprašanju Nemčije, sklepe, ki so jih prej sprejele vse štiri države. Sklepi, ki so jih sprejele štiri velesile na konferencah v Jalti in Potsdamu, kakor tudi sporazumi štirih sil o kontrolnem aparatu v Nemčiji, nalagajo okupacijskim silam dolžnost, da morajo demilitarizirati in demokratizirati Nemčijo, uničiti samo jedro nemškega imperializma, preprečiti, da bo postala Nemčija znova napadalna sila in tako izpremeniti Nemčijo v miroljubno in demokratsko državo. Ti sporazumi določajo, da mora Nemčija plačati reparacije in tako vsaj delno povrniti škodo državam, ki so trpele zaradi nemškega napada. Po teh sklepih so vlade štirih sil odgovorne za upravo Nemčije. Zavezale so se, da bodo skupno določile štaflet Nemčije iz katerega koli rajona, med drugim tudi Berlina, ki je del nemškega ozemlja, in da bodo sklenile z Nemčijo mirovno pogodbo, ki bi jo v tem smislu podpisala vlada demokratske Nemčije. Vladi ZDA, Vel. Britanije in Francije so prekršile dva najvažnejša sporazuma štirih sil o vprašanju Nemčije.

Ukrepov za demilitarizacijo Nemčije niso dokončale, tako da je važno središče nemške vojne industrije, namreč Porurje, izvzeto od kontrole štirih sil. Vladi ZDA, Vel. Britanije in Francije so ovirale izpolnitev sklepov o reparacijah iz zahodnih okupacijskih con Nemčije. Vladi ZDA, Vel. Britanije in Francije so samovoljno razbile četverni nadzorstveni aparat v Nemčiji. Zato je zavestni kontrolni svec prenehal z delom. Po londonski konferenci treh sil, ki so se je udeležile tudi države

Beneluxa, izvajajo vlade ZDA, Vel. Britanije in Francije ukrepe za razkosanje Nemčije. Med temi ukrepi so tudi priprave za sestavo separatne vlade za zahodne cone Nemčije in pa separatna denarna reforma, ki so jo izvedli 11. junija letošnjega leta v zahodni okupacijski coni. Ker je položaj, ki je tako nastal v Berlinu in v vse Nemčiji, direktna posledica kršitev sklepov potsdamске konferenice in kršitev sporazumov štirih sil v kontrolnem aparatu v Nemčiji po vladah ZDA, Vel. Britanije in Francije, mora sovjetska vlada odkloniti popolnoma neutemeljeno izjavo vlade ZDA, češ, da je omejitve prometa med Berlinom in zahodnimi okupacijskimi conami Nemčije, ki jo je uvedlo sovjetsko poveljstvo, da bi zaščitilo gospodarstvo sovjetske cone pred desorganizacijo, kršitev dosedanjih sporazumov glede uprave v Berlinu.

2. Vladi ZDA izjavlja, da ima zaseden svoj sektor Berlina na temelju pravice, ki izhaja iz poraza in kapitulacije Nemčije.

Schumanova vlada je začela popuščati

Pariz, 14. jul. (Tanjug). Stavka državnih uradnikov, ki se čedalje bolj širi po vsej državi, je prisilila francosko vlado na odstop, ki jih je v začetku odločno odklanjala. Snuči je bilo objavljeno, da je vlada pripravljena izplačati državnim uradnikom akontacije še pred koncem tega meseca; postavila pa je pogoj, da bo izplačala akontacije samo onim uradnikom, ki se bodo 15. julija vrnili na delo. Vlade obljube pa niso zmanjšale nezadovoljstva državnih uradnikov, katerih sindikati poudarjajo, da osnovno vprašanje, to je vprašanje razvrstitve, ni ugodno urejeno. Uradniki vseh finančnih ustanov v državi se nadalje stavkajo. Nacionalna federacija namestencev pošte, telegrafa in telefona je objavila poročilo, v katerem protestira zoper vladni načrt. Federacija poziva svoje članstvo, naj »ostane disciplinirano« in pripravi, ne, takoj izpolniti vse njene sklepe. Namestenci osrednjih ustanov so se načelno sporazumeli, da bodo pričeli jutri stavkati. Davi se je pričela v 40 departementih stavka namestencev prefektur in nadprefektur. Jutri bodo vse sindikalne centrale skupno pročitile vladne predloge.

MADŽARSKA VLADNA DELEGACIJA NA POTI V SOFIJO

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Na potovanje v Sofijo je prispela snod v Beograd madžarska vladna delegacija s predsednikom vlade Lajosom Dinnyesom na čelu, podpredsednikom vlade Matyasom Rakosijem in Arpadom Szakasitsem, ministrom za zunanje zadeve Erichom Molnarjem in drugimi.

Na postaji so madžarsko vladno delegacijo sprejeli ministri za zunanje

Veleposlanik Stilinovič na obisku na Slovaškem

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Novi veleposlanik FLRJ v Pragi Marjan Stilinovič je obiskal večeraj v spremstvu svetnika veleposlanstva štambuka in generalnega konzula v Bratislavi Ing. Mahulje predsednika Sveta poverjenikov Slovaške dr. Husaka, s katerim se je dalje časa prijateljsko razgovarjal.

ZDA zahtevajo Hainan za pomorsko oporišče

Nanking, 14. julija. V visokih vojaških krogih v Nankingu izjavljajo, da so ZDA zahtevale od Čangkejske vlade, naj jim odstopi Hainan kot suhozemno in pomorsko oporišče. ZDA so zlasti pozovne na Hainan, ker tvori sestavni del trikotja Pajuan—Filipini—Hainan, s čimer bi ZDA povsem nadzirale vsa južna morja.

tulacije Nemčije, in se pri tem sklicuje na sporazum štirih sil o vprašanju Nemčije in Berlina. S tem samo potrjuje, da je omenjena pravica glede Berlina vezana na dolžnost vseh sil, ki so okupirale Nemčijo, da morajo v celoti izpolnjevati štiristranske sporazume o vprašanju Nemčije, ki so jih medsebojno sklenile s temi sporazumi. Z njimi je Berlin določen za mesto, kjer naj bi bila vrhovna oblast štirih okupacijskih sil v Nemčiji. O tem je bil dosežen sporazum, s katerim se bo uprava Berlina izvajala pod vodstvom kontrolnega sveta. Zato je sporazum o četverni upravi v Berlinu nedeljiv sestavni del sporazuma o četverni upravi v Nemčiji kot celoti. ZDA, Vel. Britanija in Francija so s svojimi samovoljnimi postopki v zahodnih conah Nemčije razbile sistem četverne uprave v Nemčiji in ustanovile posebno valuto, ki ni v obtoku v sovjetski coni. Uvedba posebne denarne reforme v zahodnih conah Nemčije je spravila Berlin, hkrati pa tudi vso sovjetsko okupacijsko cono v nevarnost, da bi vsa poplava bankovcev, ki so jih odpravili v zahodnih conah, preplavila Berlin in sovjetsko okupacijsko cono Nemčije. Zato sovjetsko poveljstvo ni moglo drugače in je moralo pričeti z nujnimi ukrepi za zaščito interesov nemškega prebivalstva, pa tudi za zaščito gospodarstva sovjetske okupacijske cone in sovjetskega sektorja Berlina. Nevarnost, da nastanejo ovire v rednem gospodarskem delovanju v sovjetski coni v Berlinu, se niti sedaj ni odpravljena, ker imajo ZDA, Vel. Britanija in Francija še vedno v Berlinu svojo posebno valuto. Iktrati je sovjetsko poveljstvo neprestano skrbelo in še vedno skrbi za blagostanje in zagotovljeno redno preskrbo berlinskega prebivalstva in želi čimprej odpraviti vse težave, ki so v zadnjem času nastale. Sovjetska vlada, če bo to potrebno, ne bo oklevala in bo z lastnimi sredstvi zagotovila zadostno preskrbo vsega velikega Berlina.

Kar zadeva izjavo ameriške vlade, češ, da je niti grožnje niti pritisk niti kakršna koli druga sila ne bodo prisilile, da bi se odrekla praviči udeležbe v okupaciji Berlina, se sovjetska vlada ne namerava spuščati v razpravljanje o tej izjavi, ker njej politika pritiska ni potrebna, saj so s prekršitvijo sporazumskih sklepov o upravi Berlina omenjene vlade same anulirale svojo pravico, da sodelujejo v okupaciji Berlina.

Vlada ZDA je v svoji noti z dne 6. julija izrazila pripravljenost, da bi pričela pogajanja med štirimi zavezniki okupacijskimi silami, ki bi proučile sedanji položaj v Berlinu, niti z besedico pa ne omenja vprašanja Nemčije kot celote. Sovjetska vlada ni sicer proti pogajanjem, smatra pa za potrebno povedati, da ne more vezati pričetka teh pogajanj z izpolnitvijo kakršnih koli poprejšnjih pogojev, in pa da bi četverna pogajanja mogla uspeti samo takrat, če se ne bi omejevala samo na vprašanje uprave v Berlinu, ker tega vprašanja ni mogoče oddeliti od splošnega vprašanja o štiristranski kontroli nad Nemčijo.

Sovjetska vlada je po svojih veleposlanikih poslala 14. julija noto enake vsebine tudi vladama Vel. Britanije in Francije.

Po atentatu na Togliattija

SPLOŠNA STAVKA V ITALIJI

Rim, 14. jul. (Tanjug) Ob 22. so zdravniki izjavili, da se je zdravstveno stanje Togliattija zboljšalo. Temperatura je 37°, puls 86, pritisk krvi od 90 do 115.

Komunistični ljudski poslanci in senatorji so predložili parlamentu in senatu resolucijo, v kateri zahtevajo, naj izjavi, da je gnusen atentat na Togliattija pred poslopijem parlamenta višek sramotne politike razbijanja enotnosti ljudstva, kar povzroča fašistično ogorčenje ljudskih množic, ki ga čedalje bolj razpihuje delovanje sedanje vlade. Od parlamenta in senata nadalje zahtevajo, naj izjavi, da je politično in moralno odgovorno za zločinska dejanja vlada in da glede na to vlada ne more voditi preiskave za ugotovitev neposrednih krivcev ter njihovih skritih soudeležencev.

V imenu socialističnih narodnih poslancev je Nenni zahteval ostavko vlade.

De Gasperi je odgovoril, da se ne čuti krivega niti politično niti moralno ter glede na to ne misli podati ostavke.

Izvršni odbor generalne konfederacije dela je razglasil nocoj splošno stavko po vsej državi, ki velja za vse delavce. Stavka se je pričela ponoči 14. julija.

Italijanska generalna konfederacija dela javno obtožuje vlado, da je kriva za težko in neznosno stanje v državi, tako da ima javnost vtis, da se vrača doba, ki je odprla pot fašizmu in pot zatiranju vseh svobodščin.

Iz vseh mest Italije prihajajo poročila o protestnih manifestacijah ljudstva zaradi atentata na Palmira Togliattija. V Genovii je policija napadla delavce. Delavci so nato razorožili policijo, ustavili oklepne avtomobile in motorna kolesa ter zapli vse ulice s tramvajskimi vozovi in avtomobili. V Bologni je policija streljala na demonstrante. V Livornu je skušala policija s silo razgnati delavske prevode. V la namen je uporabila tanke, zaradi česar je prišlo do najtežjih incidentov v Italiji. Med delavstvom je bilo več kot 20 ranjenih. V Neaplju in Tarantu je policija prav tako streljala na delavce. V Neaplju sta pod strelji iz pušk policije padla dva, v Tarantu pa en delavec. V Palermu je policija pri napadu na delavce uporabljala sol-

zlimi plin. Delavci so odbili ta napad, policija pa se je morala umakniti. V Savoni so delavci demonstrirali pred sedežem demokristianške stranke, v katerem so našli skrito orožje.

Atentator, študent Palante Antonio, je bil tik pred atentatom v poslopiju parlamenta, kamor je prišel z vstopnico, ki jo je dobil od demokristianškega poslanca Tornaturia. Atentator je bil prej dopisnik fašističnih listov »Buon Senso«, »Ora del Popolo« in »Tribuna del Popolo«. Izjavil je, da ne pripada nobeni stranki, da pa je bil leta 1946 član liberalne stranke.

V svojih prvih poročilih o atentatu na Palmira Togliattija so United Press, agencija France Presse in radio London, poročali, da se ni ugotovila identiteta atentatorja, spravi pa so to izvalno dejanje v zvezi s stališčem Palmira Togliattija na zasedanju Informacijskega biroja v Bukarešti ob priliki sprejema resolucije o stanju v KPJ. Kasneje je ANSA sporočila, da je atentator Palante pri zaslišanju izjavil, da je dolgo časa pripravljala ta napad. Poskušal je priti do Togliattija v parlamentu, ko pa so mu stražarji zabranili vhod, je ostal pred zgradbo parlamenta in pred očmi karabinerjev štirikrat ustrelil na Togliattija, ko je ta prišel iz zgradbe. Ugotovljeno je, da je pripadal atentator italijanski legalni stranki in da je večer dobil dovolilnico za vstop v parlament od nekega demokristianškega poslanca.

Stalinova brzojavka Kompartiji Italije

Moskva, 14. julija. (Tass) Centralni komite VKP(b) je poslal Centralnemu komiteju KP Italije ob atentatu na generalnega tajnika Partije Palmira Togliattija naslednjo brzojavko:

Centralni komite VKP(b) izraža svoje ogorčenje zaradi zločinskega atentata na voditelja delavskega razreda vsega italijanskega delovnega ljudstva, našega ljubljenežega tovariša Togliattija. CK VKP(b) obžaluje, da Togliattijevim tovaršem ni uspelo preprečiti ta podli zahrbtni napad.

V imenu CK Vsevezne komunistične partije (bolševikov) — Josip V. Stalin.

Borba grškega naroda za svobodo in neodvisnost

Demokratska vlada še vedno pripravljena na časten sporazum pa tudi uničiti vse, ki upropaščajo Grčijo

Atene, 15. jul. (Tanjug) Radijska postaja Svobodne Grčije poroča:

»Minilo je 6 tednov, odkar je začasna demokratska vlada Svobodne Grčije sporočila, da bo sprejela vsako pobudo, naj bi prišla s katere koli strani, ki bi stremela po sklenitvi sporazuma v Grčiji na častni demokratski osnovi. Prodani Grki iz Aten so to našo izjavo takrat tolmačili kot slabost demokratske armade in so po nalogu ameriških gospodarjev naš predlog zavrnili. Medtem, 1. j. od 14. junija naprej, so izvedli monarhofašisti na severnem Pindus vrsto velikih napadov, ki so jih smatrali oni, kakor tudi ameriški imperialisti kot zadnji jurš za izstrelitev demokratske armade.

Pretekli mesec je nasprotno dokazal nepremagljivo silo demokratske armade in so doživeli monarhofašisti doslej največji poraz. Toda v tem času je bilo prelito morje grške krvi. Monarhofašisti so z velikimi izgubami prelili kri za interese domačih plutokratov in angloameri-

skih imperialistov.

V tem kritičnem trenutku izjavlja demokratska vlada ponovno, da je pripravljena sprejeti kakršen koli časten demokratski sporazum, ki bi prinesel Grčiji in izmučenemu grškemu ljudstvu mir. Zato se začasna demokratska vlada obrača na vse Grke in jih poziva, naj ji pomagajo pri tem njem delu. Prav posebno se obrača na zavezne grške vojsake, borce »narodne garde« in oficirje s pozivom, naj prenehajo z zločinskimi delom atenskih prodanih ljudi in obenem z demokratsko armado na pravih koncih krivičnemu prelivanju krvi, ki upropašča Grčijo. Na ta način bi mogli vsi skupaj ustvariti častno, neodvisno in demokratsko Grčijo. Demokratska armada Grčije je močna in je zato pripravljena sprejeti vsak pošten sporazum, prav tako pa z lasno močjo uničiti vsakega atenskega izdajalca, ki upropašča Grčijo in zavrača sporazum, ker mu tako zapovedujejo domači plutokrati in tuji imperialisti.

Razglas Centralnega komiteja KP Grčije borcem demokratske armade in grškemu narodu

Atene, 15. jul. (Tanjug) Centralni komite Komunistične partije Grčije je objavil naslednji razglas borcem demokratske armade in grškemu ljudstvu:

»Borci, podoficirji in oficirji demokratske armade Grčije! Pred mesecem dni so monarhofašisti začeli na severnem Pindus s končnim napadom, računajoč pri tem, da bodo dokončno obračunali s partizani.

Preko mesec dni se ponovno preliva kri v dolinah, soteskah in strugah severnega Pinda, ker hoče klika domačih izkoriščevalcev in tujih kapitalističnih imperialistov zadati udarec svobodni Grčiji. Da bi jo premagali in spravili njene otroke v sužnost, že mesec dni prelivajo kri in pokrivajo zemljo s svojimi trupli, vendar doslej brez uspeha. Fronto so obiskali kralji, predsednik vlade, ministri in generali, vendar se položaj ni spremenil. Ljudska stena bo ostala neomajna, orli svobode in borci demokratske armade se krepko in vztrajno drže. Naš majhni delež se upira veliki premoči sovražnika v materialu in moštvu; vendar se držimo krepko, ker se borimo za pravično stvar, za svobodo in neodvisnost Grčije, za čast našega ognjišča, za zemljo, za imetje in za življenje naših očetov in naših mater, za bodočnost naših otrok, za ljudsko demokracijo. V tem je naša moč, ki je nepremagljiva.

Tuji gospodarji pa so neopustljivo. Ameriški ministri in generali, ki so prišli iz Amerike, so ukazali: »Preljite krvi, kolikor je morete, samo da dosežete rezultate!« Sluge so poslušali ukaz in začeli danes z novim napadom. Samo danes, v enem dnevu, je sovražnik imel na položajih Gavros, Leokadiu, Kerasi in Lioga čez 1000 mrtvih in ranjenih. Njegov napad je bil zopet brez uspeha.

Branilci Gramosal Grčija gleda z upanjem na vas, kajli njeno usodo imate vi v svojih rokah. Spremenite Gramos v grob monarhofašizma, držite se kot orjaki, zadajte udarce.

Delavci, uslužbenci, obrtniki, mladinci in demokratski meščani v vseh mestih države, otrešite se strahu pred strahovalci! Borite se z vsemi sredstvi proti sovražniku, pomagajte demokratski armadi in prispevajte tudi vi k zmagi!

Samostojni borci in diverzanti, nadaljujte s še večjimi uspehi svoje južna delo! Udarite in razbijte sovražnikovo koncentracijo v zaledju, njegove prometne zveze in skladišča! Ne dovolite mu niti trenutka, da se oddahne!

Borci in avantgardisti svobode! Pred mesecem dni se je začela na severnem Pindus velika bitka. Sovražnik krvari. On ima topove, nima pa duše. Držite se krepko in ne dajte, da sovražnik napreduje! Zadajte mu udarce in preženite gal Dolari izdajstva ga ne bodo rešili. Gramos bo njegov grob in na njem bomo izobesili zastavo zmage ljudske demokracije.

Zivela demokratska armada Grčije! Slava padlim borcem za svobodo! Zivela nova Grčija! Vsi k orožju, vse za zmago!

Po pooblastilu CK KP Grčije so podpisali proglas Nikos Zahariades, Maganos Vafiades, Janis Joandis, Vasil Bardzotas, Fanis, Mikulandras, Kuajorgis, Jorgis Vondigos, Gusnas,

IZŠLA JE PRVA ŠTEVILKA REVIE

DELO

glasilo Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije

Izšla je po petletnem prepadu prva številka XVII. letnika »Delo«, glasila CK KPS. Revijo ureja dr. Jože Potrč. V prvi številki prinaša revija na 96 straneh naslednje članke:

M.: KPJ pred V. kongresom; Stane Kavčič: O nujnosti neprestane borbe za pravilno politično linijo Partije; Ivan Maček: Priporočila k razvoju socialističnega sektorja v naši industriji; dr. Jože Potrč: V. kongres in znanost; Viktor Arbelj: Za okrepitev socialistične trgovine; Janez Brblar: O nalogah našega kmetijskega združništva. Nadalje obsega številka dokumente iz zgodovine KPS, poročila o komunističnih partijah v drugih državah ter kratke prikaze novih knjig in brošur.

NADALJEVANJE RAZP RAVE PROTI SKUPINI USTAŠKIH TERORISTOV

Obtoženci priznavajo strahotna zverinstva ustašev in izpovedujejo, da so bili deležni zaštite Vatikana

Tretji dan razprave proti vohunski in teroristični skupini v Zagrebu se je pričel z zasliševanjem drugega obtoženca Ante Vrbana, bivšega člana komisije za sprejemanje in transport jetnikov v taborišču Stara Gradiška in poveljnika ustaške satnije v taborišču Jasenovac. Krvnik Ante Vrbani je stopil prostovoljno v ustaše leta 1941. V Ostarjah je sodeloval pri pobijanju 600 ljudi, ki jih je poprej mučil, nato pa skupno z Luburičem pobijal.

Na vprašanje predsednika sodišča, kako so ubijali, odgovarja obtoženec: Na vse načine, s puškami, klavirji in noži.

Obtoženec je sodeloval pri klanju Židov na Velebitu. Takrat so zmetali 600 Židov v jamo, prejel pa so jih pobili s sekirami, noži itd. Pri pobijanju 15 obojanih in cigank sta bila navzoča tudi Luburič in duhovnik Brkič. Kot član uprave taborišča in član komisije za sprejemanje in pošiljanje je obtoženec Vrbani odločeval, koga bodo ubili. Na vprašanje, če se je zavedal, da je pošiljal s tem ljudi v smrt, odgovarja, da se je tega zavedal. To pravi popolnoma mirno in hladnokrvno, kakor da ni tu šlo za ljudi.

Ko je bil član komisije, so poslali na delo v Nemčijo kakih 10.000 ljudi, med katerimi so bile tudi družine z otroki. Obtoženec je tudi zastreljal otroke, bolne otroke pa ubijal s posebnimi injicijami. V političnem oddelku v Stari Gradiški so ubijali ljudi s stradanjem, kar pa so delali, kakor pravi obtoženec, samo s komunisti. Obtoženec Vrbani je tudi sodeloval pri ropanju pri Ljubi, Jastri in Barskem, od koder so vodili kmete v Jasenovac, od katerih so mnoge pobili.

Obt. Adam Miličević je imel zatočišče v Vatikanu in je bil na hrani v papeški menzi

Naslednji je bil zaslišani Adam Miličević, zakrknjen razbojnik, ki je bil mnogo časa v Jasenovcu, nato pa se je udeležil krvavega pohoda na Kozaro. Pred sodiščem zatrjuje, da je ustaška zvestava samo gledal, ni pa pri njih sodeloval. Priporočuje, kako so požigali na Kozari cele vasi in kako so vsak dan vodili ljudi po skupinah na Gradino, kjer so jih pobijali. Vse to pa je on »samo gledal«. Toda njegovo razbojniško delo je razgalil njegov pajoč pri ubijanju obtoženca Nikola Pehar, ki je rekel: Miličević mi je priznal, da je vodil ljudi na ubijanje na Gradino. Obt. Miličević je leta 1945. pobegnil v Avstrijo, nato pa je odšel v Italijo, kjer je bil nekaj časa v taborišču na Liparjih.

V BIOGRADU NA MORJU

Glavni odbor Enotnih sindikatov nas je poslal na oddih

Zarana nas v reškem pristanišču sprejme na krov parnika »Knin«. Med številnimi potniki so najbolj razigrani in glasni Madžari, namenjeni na Rab. Še nekaj pogledov na reško luko, kjer je zasidrana naša »Partizanka«, ki se pripravlja na krožno potovanje po Jadranu, in že drsimo mimo Kraljevice, Malinske in Senja. Prijazni kapitan, ki mu je znana vsaka skala ob naši obali, nam med vožnjo razkazuje obale. Na Rabu se izkrcajo Madžari, »Knin« pa že krepko reže razburkane valove proti Zadru. Južno od Zadra se morje umiri in v najlepšem vremenu se izkrcamo na cilj — v Biogradu na morju.

Glavni odbor Enotnih sindikatov nas je poslal v sindikalni poletniški dom, da se odpodimo po delu.

Ze prvi pogled na dom presneti obiskovalce. Stirinadstropna zgradba, postavljena v modernem slogu tik ob morju, je bila nekoč v poletnih mesecih zatočišče utrujenih gatainov, kankirjev in milijonarjev. Zdaj daje gostoljubno streho 300 udamnikom, novatorjem, delavcem in namestencem prerojene domovine. Tam, kjer so nekoč v brezledni in razkošni zapravljeni bogatini sadove delavskih žuljev, uživajo danes naši delovni ljudje svoj letni dopust. V veliki, svetli jedilnici, kamor sprva skoraj plaho vstopajo ti novi gosti — saj morda prvič v življenju okusa — sedi Makedonec zraven Slovenke, mladi Albanec živo debatira z Bosancem, strojni razpravlja z inženirjem, mladinec zvesto poslušata starejšega udamnika. Iz vsih koncev Titove Jugoslavije so prišli člani sindikalnih podružnic. Tudi tu so

Po prihodu v Italijo je Miloš poklical v Modeno obtoženega Vrbana, kjer je dobil od polkovnika Štira obliko in denar, od polkovnika Džala pa nalogo. Ker je po njegovih besedah »išlo po vojni«, mu je bilo naročeno, da poveže preostale »hrvatske oborožene sile« in da organizira odstranitev ljudske oblasti. L. 1946. je ubil na Ivančici nekega miličnika. Oddelek križarjev, s katerim je operiral, je štel 35 ljudi in imel naziv »slavonski drugi«. Po povratku iz Hercegovine je ubil dva gozdarja, dal pa je tudi pobudo za uboj kmeta Mate Vukelića, tistemu pa, ki ga je ubil, je rekel, da je dober Hrvat. Oba gozdarja in ubiti kmet so bili Hrvati.

Zločinca Vrbana je zaradi njegovega vohunstva in diverzantskega dela pohvalil — Lovro Tušić — Bukovčič. Ko se je vrnil v Italijo, je obtoženec pripovedoval, da je z njim na stotisoče križarjev, ko pa je z Milošem prekoračil mejo, mu je priznal, da jih je »nekaj manj«.

Ko je drugi prišel ilegalno v našo državo je bil kmalu nato aretiran.

Obt. Pehar potrjuje vse navedbe obtožnice

Tretji je bil zaslišani ustaški zločinec Nikola Pehar. Priznal je da je bil Luburičev spremljevalec in je z njim sodeloval pri pokolih in streljanju jetnikov v Jasenovcu in na Gradini. Obtoženec je potrdil vse obtožbe obtožnice, ki obremenjujejo obt. Miloša in ostale obtožence.

Po osvoboditvi je v inozemstvu takoj vstopil v ustaško špijnsko-teroristično tolpo in se po nalogu Kavrana vhitotal v Jugoslavijo, da bi rušil železniške proge in ubijal predstavnike ljudske oblasti.

Kdo vas je spravil iz taborišča? Duhovnik Draganović, ki je spravljal ven vse s pomočjo tankajšnih oblasti.

Po odhodu iz taborišča je prišel obtoženec v Rim. Draganović pa ga je spravil v zavod sv. Jeronima. V Rimu je jedel v papeževi menzi, vstop v menzo mu je omogočil duhovnik Goliša iz družbe sv. Jeronima, 2600 lir pa je dobil od Draganovića. Tam so mu pripovedovali, da je v Jugoslaviji vse polno križarjev.

Na koga ste naleteli, ko ste prišli v Jugoslavijo? Na križarje?

Na jugoslovanske oblasti (buren smeh).

Na vprašanje predsednika, kaj je prinesel seboj, odgovarja obtoženec, da

je imel s seboj sveto podobico in nož. Oba predmeta je dobil od duhovnikov družbe sv. Jeronima.

Priče opisujejo ustaške krvokele in njihove zločine

Nato je pričelo zasliševanje obt. Mate Vasilija in Jakoba Martinovića, ki sta bila ustaška klavca v Jasenovcu, udeležila pa sta se tudi krvave ofenzive na neoboroženo ljudstvo Kozare. Zakrivila sta mnogo požigov, ropala sta ljudsko imovino in rušila. Zaklala sta mnogo rodoljubov in narodnih borcev. Oba obtoženca skušata skriti pred sodiščem svoje zločine in se opravičiti kot »opazovalca«. Martinović priznava, da je vodil neko skupino jetnikov na klanje.

Ko sem jih privedel na določeno mesto, pripoveduje, sem jih izročil Majstoroviću. Jetnike so nato najprej pretepili, nato pa razvrščene v dve vrsti postreli s strojnico. Žrtve so vzkliale: »Živel tovariš Tito!«

Na vprašanje sodnika dr. Rajčiča, če je bilo slišati še kake vzkliale, odgovarja Martinović: Vzklicali so: »Živel tov. Stalin!« in »Živela Rdeča armada!«

Da bi dobili jasno sliko o zločinih vseh obtožencev, je javni tožilec dr. Hrnčević predlagal, da bi zaslišali tudi druge priče, ki so videle mnogo teh zločinov. Sodišče je sprejelo predlog javnega tožilca. Iz občinstva v dvorani so se takoj javili mnogi očividci teh zločinov.

Sodišče je sprejelo predlog tožilca, da se zasliši deset prič. Prva priča je bil dr. Nikola Nikolić, ki je bil v Jasenovcu jetnik v letih 1942 in 1943. Podrobno je opisal pobijanje ljudi, ki so jih ustaši in Nemci prignali s Kozare. Za te pokolje so ustaši mobilizirali na stotine svojih klavcev. Ko je podrobno opisal strahotne zločine obt. Miloša, je tudi obrazložil, kako so ubili šest slovenskih duhovnikov, ki so pobegnili pred Gestapovci s Stajerske na Hrvaško. Tam so jih ustaši ujeli in poslali v Jasenovac, kjer so jih pobili. Priča je tudi opisal zločine obtoženega Vrbana, dopolnil pa je njegove izpovedbe priča Boban, ki je sam videl, kako je Vrbani pobil nekega jetnika samo zato, ker je pobral na polju dva stroka koruze. Priča dr. Nikolić je na koncu opisal strahotno mučenje, ki so ga izvajali nad ujetniki ustaških krvokele. Za znane antifasiste so si izmislili še prav posebne muke.

S tem je bila razprava prekinjena in se je nadaljevala v četrtek ob 8. uri.

S kontrahiranjem žita morajo zlasti žitorodni okraji izpolniti svojo dolžnost do skupnosti

V Sloveniji je kontrahiranje belega žita v zadnjem času precej popustilo, v nekaterih okrajih (Murska Sobota, Ptuj, Ljutomer, Lendava itd.) celo popolnoma zasllo. V kontrahiranju belega žita smo sicer do vključno 14. t. m. dosegli 97 % republiškega plana, vendar pa je treba pri tem poudariti, da je bil plan kontrahiranja spričo dobre letine sorazmerno nizko postavljen. Poleg tega je treba upoštevati, da so k tem 97 % izpolnjenega plana največ doprinesli tišči okraji, ki v Sloveniji ne spadajo med najbolj žitorodne. Naši glavni žitorodni okraji pa v kontrahiranju belega žita dosežejo sploh še niso izpolnili svojih okrajnih planov.

Z republiško uredbo je določeno, da se začne v Sloveniji obvezni odkup žita 31. julija. Ker torej šele s tem dnem preneha možnost kontrahiranja žita imajo vsi okraji še dovolj časa in prilike, da nadomestijo vse, kar so doslej zamudili. Takoj in brez odlašanja je treba močno poživiti akcijo za kontrahiranje. To naj storijo zlasti naši najboljši žitorodni kraji, ki so po svojem največjem pridelku žita tudi dolžni največ prispevati v naš žitni fond.

V teh dneh naj si okrajni aktivisti postavijo kontrahiranje za svojo prvo dolžnost in najvažnejšo nalogo. Povsod tam, kjer je bila prvotno slabo popularizirana in tolmačena uredba o odkupu in kontrahiranju, je treba to sedaj popraviti. Marsikje kmetje dosežejo še niso dovolj poučeni o svojih ugodnostih in prednostih, ki jih imajo s kontrahiranjem žita. Te prednosti je treba s primerno agitacijo in propagando živo in nazorno prikazati, hkrati pa tudi poudariti pomen zbiranja žitnega fonda za prehrano delovnih ljudi, ki v industriji in ostalih

panogah našega gospodarstva bijejo biško za izpolnitev pletetke.

Pozivitve kontrahiranja se morajo aktivisti sodelovanju z odkupnimi upravami, kmečkim zadrugami in krajevnimi odkupnimi komisijami lotiti načrtno in s primerno poglavitvijo v problematiko posameznih področij. Treba se je vprašati po vzrokih, zakaj so kmetje v nekaterih področjih in krajevnih ljudskih odborih pasivni do kontrahiranja, ko so vendar prednost, ki jih daje kontrahiranje v primeru z obveznim odkupom kakor dan in noč. Ni ga kmeta v Sloveniji, ki bi tega ne mogel domesti. Ponorek so znani vzroki prav neznatni ter se jih da s lahkoto premostiti.

Pomembna vzpodbuda za nadaljnje kontrahiranje je tudi pravilna ocenitev letošnjega žitnega pridelka. V mnogih krajih je bila ta ocenitev površna in pod vplivom tistih špekulativ, ki ne le omalovažujejo kontrahiranje, ampak bi radi dosegli tudi pri ocenitvi žitnega donosa najnižjo stopnjo, da bi jim bilo treba čim manj prispevati za skupnost. Vsačim naj zaradi lastnih koristi poskrbijo, da bo ocenitev žitnega pridelka čim bolj stvarna in resnična. Ker bo edino na ta način mogoča pravilna in pravična odmera obvezne odjave žita. Z resnično ocenitvijo pridelka bodo kmetje sami omogočili vse tiste vaske bogatije in špekulante, ki bi se radi tudi letos skrijali za hrbet malega kmečkega človeka in se izmuznili od daji žita.

V šestih okrajih, ki so v Sloveniji najboljše na žitnem pridelku, dosežejo še niso izpolnili plana kontrahiranja. Do vključno 12. julija so dosegli v izpolnjevanju plana okraji Poljane 88 %, Ptuj 87 %, Murska Sobota 85 %, Lendava 70 %, Ljutomer

68 % in Radgona 67 %. V teh okrajih je v marsikateri vasi ali celo krajem ljudskem odboru skrit podelski špekulanti ali kaka druga sila, ki s prišepetavanjem odvrača kmečke ljudi od kontrahiranja. Take protijudski elemente je treba v teh dneh brezobzirno razkinkati, da bodo kmetje spoznali, kdo so tisti, ki jih zadržujejo hočejo spraviti ob imenitne ugodnosti kontrahiranja. Hkrati pa bo vse delovno ljudstvo se očitne spoznalo vse tiste, ki rovarijo proti našemu žitnemu fondu in zlobojšanju prehrane. V ptujskem okraju so skromni toda zavedni mali in srednji kmetje v Halozah in Slovenskih gorah kontrahirali, koliko so le mogli in znatno še čez mero. Bogato Dravsko polje pa stoji ob strani. V celem ptujskem okraju so n. pr. od 6. do 12. julija sklenili samo 39 povodov za prodajo žita, in med temi je bila ena sama, ki jo je sklenil večji kmet.

Pretežno večino letošnjega plana kontrahiranja so izpolnili zavedni mali in srednji kmeti, medtem ko so večji kmetje prav malo prispevali k planu. Vsi tisti, ki tudi v teh dneh, torej do začetka obveznega odkupa, ne bodo kontrahirali, škodujejo ne le skupnosti, ampak zlasti samim sebi, ker v obveznem odkupu ne bodo več deležni velikih prednosti in ugodnosti kontrahiranja. Okrajni aktivisti, odkupne uprave, kmečke zadruge, krajevske komisije in OF naj v teh dneh storijo vse, da nihče med pridelovalci žita ne bo ostal nepoučen o kontrahiranju in njegovih prednostih. Po začetku obveznega odkupa bo vsak izgovor zaman. Ljudska oblast je dala s kontrahiranjem vsem pridelovalcem največje ugodnosti in zadosti časa, da se teh ugodnosti poslužijo sebi in skupnosti v korist.

Iz naših krajev

Kamnik. Kamnik kot sedež okraja do danes nima primerne prostora za kulturno-prosvetno delo, kar je bilo glavni vzrok, da do danes ni mogel vršiti kulturnega dela v okraju Kamnik, kakršno bi pa moral. Načrti novega doma kulture predvidevajo dvorano za gledališke predstave, koncerte in predavanja filmov. Imel bo nadalje čitalnico s knjižnico, klubsko prostoro vseh kulturno umetniških društev in skupin, ki nimajo danes nikakega prostora, manjšo dvorano za približno 200 ljudi, ki bo služila ljudski univerzi, literarnim večerom in manjšim prireditvam. Na zunanjo stran doma bo naslonjen oder za letno gledališče. Dom bodo zgradili največ s prostovoljnimi delom sindikalnih podružnic Kamnika, množičnih organizacij in meščanov, le material bodo dobavili iz kreditov, ki so za to na razpolago. Obveznost vseh graditeljev doma je, da mora biti dvorana zgrajena do 30. oktobra t. l., tako da bo proslava našega državnega praznika 29. novembra že v novem domu. Gs.

Obsodba razširjevalcev lažnih vesti in klevet

Pred okrožnim sodiščem za mesto Ljubljana so se zagovarjali zaradi razširjanja sovražne propagande, klevetanja ljudske oblasti in njenih predstavnikov:

Francka Nastran, kurirka »Vino-trgca« iz Frankopanske 11. Otom Marn, bivši direktor »Slamičar«, Cerkvena ul. 21. Matevž Cerar, živnozdravnik iz Zg. Zadobrove 58. Ana Drašler, žena postajameščnika, Zalog 41.

Za protijudsko delavnost in organizirano razširjevanje lažnih vesti so prejel kazni 10 do 2 in pol leta zapora s prisilnim delom ter izgubo političnih in državljanjskih pravic za isto dobo.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Nogometno prvenstvo Jugoslavije

Izvršni odbor Fizkulture zveze Jugoslavije je sklenil, da se nogometna tekma med »Ponizano« in »Spartakom« (Spartak) v Trstu 29. maja t. l. v tekmovalcu za prvenstvo I. zvezne lige registrirana z obojestrano zaslusko 3:2 za »Ponizano«. S tem je končano prvenstveno tekmovalce v nogometu za sezono 1947-1948. Vrstni red moštve je naslednji: »Dinamo«, »Hajduk«, »Partizan«, »Lokomotiva«, »Crvena zvezda«, »Metalac«, »Ponizana«, »Vardar«, »Spartak« in »Spartak«.

V Celju bodo v nedeljo lahkotletske tekme

SFD Kladivar (Celje) bo priredil v nedeljo 18. julija ob pol 10. na stadionu Borisa Kidriča propagandni lahkotletski miting z naslednjim programom: Moški: teki na: 100 m, 400 m, 800 m, 5000 m, 400 m z zaprekami, skok v višino, troskok, met krogla, met diska, met kladiva. Ženske: teki na: 100 m, 200 m, met diska, met koplja.

Tekmovalci bodo po pravilih FISAJ-a in smajo nastopiti vsi člani društev z lahkotletsko sekcijo, članice republikskih lahkotletskih zvez, brez starostne omejitve.

Društva naj prijavijo svoje tekmovalce in tekmovalke poimenoško z navedbo pogoje najkasneje do sote 17. julija do 12. na naslov SFD Kladivar Celje, Mariborska ulica.

Kolesarske dirke V PODUTIKU PRI LJUBLJANI

Na tradicionalni krožni progi v Podutiku bodo v nedeljo 18. t. m. medkolesarske kolesarske dirke, ki jih prireja novo ustanovljena sekcija FD Triglav. Vse glavni imajo v svojih vrstah nekaj mladih in marljivih kolesarjev, ki so se uveljavili na letošnjih kolesarskih dirkah. V nedeljo bodo svoje sposobnosti pomorno preizkusili v tekmovalstvu s tovariši iz drugih društev. Na sporedu so dirke novincev, turistov, mladincev in članov. Za pripravljenost v vsaki skupini so dolžna praktična in splošna darila. Nedeljska prireditve v Podutiku bo ob vsakem vremenu.

V LJUTOMERU

Kolesarsko društvo »Mura« v Ljutomeru priredi v nedeljo 18. julija v Ljutomeru osrednje kolesarsko dirko. Start je določen takole: ob 9.20 seniorji 70 km, nato juniorji 50 km, turisti 20 km, mladinci 11 km, mladinci 11 km, pionirji 1 in pol km. Proga poteka iz Ljutomera skozi Oren, Motno, Pristavo in Strdoče vse v Ljutomer. Dolžina kroga je 11 km. Zna hrano in prenočišča je preskrbljeno, treba je poslati le pravočasne prijave tekmovalcev.

Avtomoto dirke na Černivce

Posetnikom nedeljskih avto-moto dirk na Černivce sporočamo, da bosta redna potniška vlaka iz Ljubljane v Kamnik z odhodom ob 7. in 11. ura, tečena vsak s petimi vagoni. S postaje Kamnik-mesto bodo vozili kamioni na dirkališčno progo. Vrnitev v Ljubljano bo možna z rednim vlakom ob 17.15 ali pa z oplačenim vlakom ob 20.15. Po končanju dirk bo na startu miting.

Ker bodo štartali pri znani vozači z našimi prvaki na čelu, na zamudite ugodne prilike in si ogledite zanimive borbe!

CRVENA ZVEZDA : ENOTNOST 35:15

V prijateljski tekmi v košarki so včeraj Beogradjani v živahni igri premagali moštvo Enotnosti z rezultatom 36:15.

Drobne zanimivosti

Teniski dvojni Jugoslavije i Poljska 5:2. V prijateljskem srečanju med jugoslovansko in poljsko tenisko reprezentanco so zastopniki Jugoslavije Mitko, Palada, Branović in Črnadkova premagali poljske teniske igralce z rezultatom 2:0.

Nogometno srečanje reprezentance Prage in Zagreba se je končalo v Zagrebu z zmago Zagreba 6:3 (3:0).

V Budimpešti so slovesno pričeli z deli pri gradnji voliknega športnega stadiona, ki bo lahko sprejel okrog 70.000 gledalcev.

SAH

Moštveno prvenstvo Slovenije

V prvi finalni tekmi za šahovsko moštveno prvenstvo Slovenije je 9. julija moštvo FD Krma premagalo moštvo Starega Vodmata z rezultatom 5:3. Posamezni rezultati: Pao : ing. Tekavč 2 1/2 : 1/2, Germek : Hren 1:0, Šiška priki : Farjan 1:0, Lavrač : Krivec 3 1/2 : 1/2, Omladič : Gabrovšek 0:1, Sušnik : Vrtič 0:1, Slokan : Kozina 1:0, Bajec ml. : Petrič 1:0.

Povratna tekma bo odigrana v petek 16. jul. ob pol 20. v Šahovskem domu.

Kinematografi

LJUBLJANA, UNION: angleški film »Velika pričakovanja«. Zaradi izredno dolžine filma predstave ob 13. in 20.30. MOSKVA: premiera sovjetskega filma »Timur in njegova četa«, tedni. Predstave ob 18.30 in 20.30. SLOGA: do 31. julija zaprto. — LETNI KINO TIVOLI: angleški film »Velika pričakovanja«, predstava ob 21. — KODELJEVO: sovjetski film »Maksimova mladost«, tednik. Predstava ob 20. SİSKA: sovjetski film »Prva roki-cac«, tednik. Predstava ob 20. MARIBOR, ESPLANADE: sovjetski film »Veliko življenje«, tednik. — GRADSKO: sovjetski film »Fant iz našega kraja«, tednik. LETNI: sovjetski film »Vrtinec«, tednik. CELJE DOM: sovjetska filmska pravilnica »Čarobno zrclo«, tednik. KRANJ, MESTNI: sovjetski film »Ivan Grozni«, tednik. PTUJ: sovjetski film »Jugoslavija«, tednik.

Stari tankisti

Vodnik Lazo Tumara, stari tankovski podoficer, je največkrat pri mladih vojaki ali pa pri tankih, ki stojijo zaviti v velika šatorska krila na travniku poleg vojašnice. Mladi tankisti vedno gledajo, kako se približa svojemu tanku, ki mu je bil tovariš v borbi. Gleda ga z očmi, v katerih je ljubezen, čisti ga in neguje kakor more samo človek, ki živi s svojim orodjem.

Svojo posadko, kot vse ostale vojaške Lazo učil, da morajo ljubiti svoj tank, da bodo tako postali dobri tankisti. Pri pouku postavljala Lazo kot komandir tanka vprašanja svojim vojakom in jim pomaga pri odgovorih, jih učil iz svojih bogatih izkušenj iz borbe. Hitro se je Lazo seznanil z borci, s katerimi je delal. Gledal je, da se čim več časa z njimi, tako pri fizikalni, na predavanjih in celo v prostem času. Vojaki ga imajo radi. Pri pouku je Lazo resen starešina, ki želi, da pouči mlajše, a v prostem času je dober tovariš. To so bili prvi vtisi, ki so jih dobili vojaki od vodnika Laze.

Tovariši, kar vam ni jasno, brez strahu vprašajte! govori mnogokrat Lazo svojim vojakom. Med borci so tudi nepismeni. Tako na primer Jakob Zubčić. Na njega kot tudi na ostale polaga vodnik Lazo posebno pozornost. Uči jih in jim pomaga več kot ostalim. Jakovu pa dela učenje mnogo težav, toda ni čudno, saj je Jakob še pred nedavnim pasel ovce v planinah in živel čisto pastirsko življenje.

Koliko je bilo pri nas že za časa

borbe nepismenih, a niti eden ni odšel iz edince, da se ne bi naučil pisati in čitati. Kako je bilo takrat, ko so nad nami svigale krogle, a ti si se v rovu učil abecede! Tako se boš naučil tudi ti in potem boš lažje sledil pouku.

Tako je govoril Lazo Jakovu kot najboljšemu tovarišu. Nato mu je povedal zgodbo, kako se je njegov tovariš Alija naučil v vojni pisati latinico, a po osvoboditvi tudi cirilico.

Prav tako je pri praktičnem delu. Lazo je posebno pozoren do Jakova in mu z veliko pazljivostjo razlaga. Sčasoma je Jakob napredoval in je danes dober tankist. V vojašnici so najprijetnejše večerne ure. Navadno gre Lazo po večerji k svojim borcev. Sonce je zašlo in poslednji žarki so pozlatili dolino: reka je šumela pod vojašnico, ki je bila v večernem času vsa živa in polna pesmi. Pod starim brestom so sedeli mladi tankisti in se razgovarjali med seboj. Ko se vodnik Lazo približala, dežurni poročnik, nakar da vodnik znak, da sejejo. Med borci le menadno tih. Ne upajo si prav nadaljevati z razgovorom.

Kaj je, zakaj ste utihnili? O čem ste razgovarjali? vpraša Lazo.

Tovariš vodnik, sklenili smo, da vas nekaj vprašamo, a...

Le brez strahu, se nasmehne Lazo. Tovariš vodnik, slišali smo od starejših tovarišev, da si jim ti mlajši pripovedoval o svojih borbah. Daj, povej se nam, kar si želimo, da bi tudi mi enkrat slišali o tvojih junastvih — reče v imenu vseh tovarišev visoki mladinec Ivan, udamnik z mladinske proge.

Lazo pogleda okrog sebe, se nasmehne in reče: »Zakaj vam ne bi pripovedoval?« Tankisti se razveselijo, a od vseh glasov se najbolj sliši Jakovljev glas. Lazo zakaslija, počasi zarije prste v svoje goste lase in začne pripovedovati. Ni jim govoril o tem, kako je šel iz svoje vasi v partizane, kako je postal borec Kordunkega odreda in kakšnih borb se je tedaj udeležil. Začel je z dnem, odkar je postal tankist — borec našega prvega tankovskega bataljona.

Tudi jaz sem si želel kot večina izmed vas, da bi bil tankist, — je začel pripovedovati vodnik Lazo.

Borcev so bile zdaj same oči in ušesa. Vse je zanimala njegova zgodba. On jim je preprosto govoril o sreči,

ki jo je občutil, ko je postal tankist. Dodeljena mu je bila naloga mitraljeza v tanku. Prvo borbo, kjer se je boril že kot tankist, ne bo mogel nikdar pozabiti.

Noč je bila obilna z mesečino. Pred nami je ležal Bihač. V tanku sva bila dva: voznik Dušan Zaklan in jaz — mitraljezec. Sovražnik se je trdovratno branil, toda mi nismo odnehal in smo še z večjo silo napadali. Malo pred polnočjo smo prešli v napad. Občutili smo, kako šklepetajo krogle po tankovskem oklepu. Duško je spretno vozil tank, jaz pa sem neusmiljeno kosil z mitraljezom po sovražnih postojankah...

Dolgo in natančno je govoril vodnik Lazo mladim tankistom o borbah pri Čatrnju, Vagancu, Zavalju in o tem, kako je v sklopu svoje tankovske edince presegal pot Nemcem, ki so se umikali skozi Istro.

Ali s tem njegova zgodba še ni bila končana. Želel je predvsem, da seznanja borce s tradicijami svoje tankovske edince tudi v miru. Po vojni je Lazo končal tečaj za komandirja tanka. Šele tedaj je postal pravi tankist. Kakšno veselje je občutil, ko je prevzel ko-

mando nad prvo posadko. Voznik je bil Robert Horvat, kateri je sodeloval kot tankist v borbah na sremski fronti. »E, on je bil pravi mojster vožnje. Znal je voziti bolje od katerega koli v edinci, — je navdušeno pripovedoval Lazo o svojem vozniku tanka, kateri je bil že davno demobiliziran, danes pa je tank zamenjal za traktorjem.

Pripovedoval jim je tudi o artileriku Janezu, radiotelegrafistu Mirku in o drugih. Govoril jim je, kako so se oni učili, kako so nestrno pričakovali streljanja, kako so se ponašali s svojim tankom, ki je vedno blestel in bil vedno najbolj čist v vsej edinci. Pripovedoval jim je dalje o naporih, ki so jih imeli pri spoznavanju kompliciranega mehanizma tanka, o tem, kako so se mnogokrat učili v nočeh, v prostih urah, samo da bi čimprej mogli samostojno voditi tank.

Pripovedovanje vodnika Laze in topla polnina noč je razžarela obraze mladih tankistov. Morda bi še dolgo tako sedeli pod starim brestom, dolgo bi še njegova iskrena, topla beseda zvenela med borci, toda klic trobente jih je spet poklical v vsakdanjost, ko jim je oznanil čas spanja.

Lj. Pannovč

DANES KINO „MOSKVA“

PREMIERA SOVJETSKEGA FILMA

TIMUR IN NJEGOVA ČETA

PROIZVODNJA: SOJUZDETFILM 1940 — REŽIJA: A. RAZUMNIJ
V GLAVNIH VLOGAH: F. SAVIN, L. ŠCIPACEV, J. DEREVIŠKOVA

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Petek, 16. julija: Valentin, Karmela, Bogdan.
Sobota, 17. julija: Aleš, Alekaj, SPOMINSKI DNEVI16. julij: Dan tankistov Jugoslovanske armade.
16. VII. 1942 — Začetek italijanske ofensive na Krim.DEŽURNA LEKARNA
Centralna lekarna, Tromostje, Marijin trg št. 3.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE v Ljubljani

Sobota, 17. julija ob 20: B. Nušić: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje v Solkanu.
Nedelja, 18. julija ob 15 in 20: B. Nušić: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje v Novi Gorici in Dutovljah.Ponedeljek, 19. julija ob 20: B. Nušić: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje v Sežani.
PRESERNO GLEDALIŠČE, KRANJ Na splošno željo!Sobota, 17. jul. ob 20:15: Lope de Vega — J. Vovk: »Prebrisana norica«, izven. (Gostovanje Alenke Svetelove, članice ljubljanske drame).
Nedelja, 18. jul. ob 17: Lope de Vega — J. Vovk: »Prebrisana norica«, izven. (Gostovanje Alenke Svetelove, članice ljubljanske drame). 1513-nDežurna služba v Narodni banki FLRJ centrali za LR Slovenijo v Ljubljani, je v delavnikih od 16.—18. ure, v nedeljah pa od 9.—12. ure. Telefonska številka: 2111. Prostoletna gasilnica četa mesta Jesenice obvešča vse prebivalstvo mesta Jesenice in bližnje okolice, da bo izvršila v soboto dne 17. julija 1948 v popoldanskih urah požarni alarm sirene. Odslej se bo uporabljala sirena samo za primer požara. 1520-n
Teniška sekcija SD Enotnosti vabi na sestanke vse svoje članke kakor tudi tiste, ki se žele vključiti v njeno delo. Sestanke je v petek 16. julija na igriščih SD Enotnosti.
V zadnji rente iz Francije naj se zgleda na Ministrstvu za delo LRS pri odloku za izseljenec povratnik Rokvič Vid.

Koncerti

Danes ob pol 21. bo v veliki filharmoniji dvorani, javna emisija simfonien del. Na sporedu so: Dvojak: V. simfonija, Oster: Klasična uvertura, Bernard: Seherzo, Arnič: Ples čarovnic, Štefanič: Notturno. Dirigent: J. Vovk. Vstopnice 10 din, vsi poniki pri večerni blaginji. 1521-n

Preusmeritev cestnega prometa
Zaradi izmenjave križišča cestna električna železnica z železnico progo Ljubljana—Trst na cestnem prehodu Gosposvetska cesta—Celovška cesta bo od 18. t. m. od 17. ure do 21. t. m. od 18. ure ta cestni prehod za ves cestni promet zaprt.

Promet se bo vrnil v smeri iz Ljubljane proti Šiški po cesti na gorenski kolodvor in na Celovško cesto, v obratni smeri iz St. Vite v Ljubljano pa v smeri Velešnja, letnega teledarstva z izhodom v Puharjevo cesto na Bleiwalsovi cesti.

Vozni red za avtobusno progo Celje—Planina

Avtobus bo ob delavnikih od 17. julija t. l. dal obvoznice takole: prih. 7.30, 15.45 odh. Celje, 16.45 odh. Rimske toplice odh. 6.50, 18.15 prih. Planina odh. 5.10. Privrati odstopa po gornjem voznem redu iz Celja 17. julija ob 15.45. DAPPS

Radio Ljubljana Maribor in Sl. Primorje

SPORED ZA PETEK

5.30 Polke in valčki. 5.40 Napoved časa in poročila. 5.50 Jutranja telovadba. 6.00 Od narodne pesni do zvonitve. 7.00 Radijski koledar, poročila in objave. 7.10 Plesna glasba. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.40 Zabavna glasba, mali ogledi in objave. 13.00 Lahki opoldanski spored. 14.00 Saksion igra Srečko Drazil, pri klavirju Mirja Zebre. 14.20 Nekaj samoglasov. 14.30 Napoved časa, poročila in objave večernega sporeda. 14.45 P. I. Čajkovski — skladatelj, ki ga boste v tem tednu poslušali. 18.00 Oddaja za pionirje: Emil Adamič: Otroška suita. Igra Mali orkester Rada Ljubljana p. v. Rudolfa Starčka. 18.35 Glasbena medija. 19.00 Radijski dnevnik. — Posebna oddaja pred V. kongresom KPJ. 19.10 Pester spored izvaja na harmoniki Avgust Stanek. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.40 Zabavna glasba, mali ogledi in objave. 20.00 Gospodarska oddaja. V borbi za plan. 20.10 Beethoven: Sonata za flauto in klavir. Izvajata Alfio Guarechi in Marijan Lipkovič. 20.40 Simfonični koncert orkestra S. Filharmonije p. v. Jakova Cipriča. 21.40 Samospeva p. Marcela Ostrovske. pri klavirju B. Perušek. 22.00 Prenos poročil Zvezne postaje Beograd. 22.30 Igra Plesni orkester Rada Ljubljana p. v. Bojana Adamiča. (prenos z Bleda). 22.50 Pesmi iz sovjetskih operet. 23.10 Igraški komorni ansambli. 23.30 Zaključek oddaje.

LJUDSKO KOPALIŠČE

RAJON MOSTE je odprto v petek in soboto od 8. do 20. nepretrgoma, ter v nedeljo od 7. do 12.

Upravitelj: Vabšek Ivana.

Ivan Ribič—Stojan:

Ljudje onkraj reke

Roman

190

Gregi je pogledal v nebo.

»Jasno je, zato je tako strupeno mraz. Marec pa gre h kraju in najhujše je letos za nami... Kje pa je štab?«

Jozl je pokazal v breg.

»Kaj tule čez bova šla. Ni več daleč.«

Zapustila sta gaz in nadaljevala pot po celem. Mraz je strdil sneg in ni se jima vdiral; le spodsevalo jima je, da sta se morala oprati na puške.

Na vrh sta prišla oznojena od težavne hoje. Kratak čas sta počivala, potem pa nadaljevala pot po ravnem.

Kmalu sta naletela na stopinje v pršiču, katerega je nanosil veter. Sled je bila še sveža.

Jozl je bil pazljivo ogledoval in mrmral v komaj porasle, sčestinate brke.

»Kaj gledaš?« ga je vprašal Gregi.

»Si slep?« je vzkipek in pokazal na sled. »Nekdo je hodil tod pred nama.«

Mali oglasi

Oglasi oddelki telefon št. 39-32 vodja oddelka tel. št. 39-33

ZASLUZEK

ITALIJANSKO KONVERZACIJO potrebujemo. Ponudbe pod Konverzacija na oglašni oddelki. 20443-4

PRILožNOSTNO DELO na domu nudimo šlapah, Slomskova ulica številka 6. 20475-4

PRODAM

PISALNI STROJ »Continental«, močan dobro ohranjen, prodam. Polze se od 7. do 14. ure. Naslov v oglašni oddelki. 20422-5

MOSKO ŽEPNO URO in budilko prodam. Ponudbe pod Ura na oglašni oddelki. 20422-5

MOTOR 300 kub. 4 takti, dobro ohranjen, prodam. Ogled od 16. do 20. ur. Dolenjska c. 108. 20361-5

SPALNO VREČO, novo, za otroški spornil vozček, bel začetek z nepremčljivim platnom, prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20342-5

LAKATSKO CRNE SKORNJE števil. 43, preproga »Buhara« in »Omega« uro prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20500-5

LEP OTROŠKI VOZIČEK, globok, prešit, prodam. Hišnica, Narodni dom, vhod iz Bleiwalsove ceste. 20496-5

KOSNJO TRAVE ugodno prodam. Zabelek, Gradaška 3. 20497-5

STAJICA, uporabna tudi kot postelja, in moške hlače, primerne k škornjem, naprodam. Polakova 7. 20486-5

SIVO MOSKO OBLEKO, prvovrstno blago, ugodno prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20487-5

DOMAČO HALJO, novo, poceni prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20494-5

VELIKO MIZO s 6 stoli, proda Jerančič, Karlovska c. 8. 20482-5

ZAGANJE prodaja Jerančič, Karlovska c. 8. 20483-5

TRIKIKEL, najboljšo ohranjen, takoj prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20484-5

LEPO MODERNO KOČILO prodam. — Cena po dogovoru. Ponudbe pod Lepe mod. avto, oglašni oddelki. 20480-5

SPORTNI VOZIČEK prodam. — Stari trg 5-I. 20478-5

MOTORNO KOLO DKW NZ 350 za menjaj za opako ali cement event-prodam. Rozman Ivan — Mengeš 304-5

DVE POSTELJI, dobro ohranjeni, barvani, imitacija orehove korenine, prodam. — Smarjetna številka 17, Kranj. 20461-5

MOTOR »Viktorija« 350 cm, sporno, prodam. Poročnik in mehanik delavnic Rozman, Kranj. 20462-5

OTROŠKO KOLO, zelo lepo in omaro prodam. Godina, Ulica Stare pravde števil. 3. 20449-5

RABLJEN KLARINET, zelo dobro ohranjen, prodam. Ljubljana, Hradečkova c. 62. 20501-5

LESTENEC, salonsko mizico s 4 stoli, pribor za 6 oseb, 6 kavnih žličk, 6 skodelic za belo kavo, čajni servis, 6 žličk, 1 kristalna vaza ugodno na prodaj. Ponudbe pod Lotos oglašni oddelki. 20503-5

MIKROSKOP prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20504-5

KLAVIRSKO HARMONIKO, Höpner, 80 basov, novo, prodam. Jernejeva ulica 7, Šiška. 20483-5

ZELEZNO ROČNO BLAGAJNO, belo otroško posteljo z mrežo, visoke rjave čevlje št. 35 in gramofon prodam. Gorupova 22. 20434-5

ZENSKI LETNI PLAŠČ, temen, za vitko postav, 4 delno kmečko obleko (dve), ženske rjave semis čevlje, s srednjim peto št. 38, za ozko nogo, rjave plutovinaste čevlje števil. 39 in ženski svileni dežnik, vse malo rabljeno, zelo poceni prodam. Naslov v oglašni oddelki. Ogled samo v soboto od 19. do 21. ure. 20447-5

GUMI 27x385, prežične, za 750 kubini motor prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20440-5

Republiško montažno podjetje »TOPOLOVOD«

LJUBLJANA, HRSKA 15

razpisuje

sprejem učencev v gospodarstvu, ki bi se hoteli izučiti za kvalificirane delavce, predelavce in mojstre v strok. kabl. instalacijah vodovodov in za sanitarnih naprav, instalacije centralnih kurjav na paro ali toplo vodo, izdelavo instalacij klimatiznih naprav, ogrevalnih aparatov, sušilnic, esalnih in hladilnih naprav, in vseh vrst montaže plinskih in zračnih vodov, montaže kotlov za parno vodo visokega in nizkega pritiska ter v te stroke pripadajočih del.

Pogoji so:

1. Starost od 14 do 17 let.

2. dokončanih 7 raz. osnovne šole.

3. telesno in duševno zdravje, kar mora biti dokazano z zdravniškim spričevalom.

4. spričevalo o dostojnem, poštenem vedenju in veselju do dela, kar naj bo dokazano po spričevalu mladinske ali OF organizacije ali pa po pristojnem KLO.

5. za sprejem so potrebne tudi naslednje listine:

a) lastnoručno pisana prošnja s kratkim življenjskim opisom, ki naj bo kolektivna s kolektom za 10 dni.

b) potrdilo staršev oziroma skrbnikov, da se strinjajo s triletno zaprositvijo učenca v našem podjetju.

c) rojstni list in d) zadnje šolsko spričevalo.

Prošnjo za sprejem je vložiti pri našem podjetju najpozneje do 1. avgusta 1948.

Direkcija.

»Nič čudnega. Če tale pot drži...«

»Za tale pot vem sam jaz.« ga je prekinil Jozl, poudarjajoč vsako besedo. »Jaz in...« Sredi besede se je vrgel v sneg, kot bi mu bil kdo spodnesel noge. »Lezi, lezi...« je šepnil Gregiju.

Tudi Gregi je naglo legel, čeprav ni vedel, kaj je. Tedaj pa je na bližnji vzpetini zagledal dvoje človeških postav. V mesečini je razločno videl, da stojita komaj dober lučaj kamna daleč dva človeka. Hotel je poklicati Jozla; toda ko se je obrnil, je videl, kako se Jozl prihuljeno plazil po trebuhu nazaj po poti, koder sta prišla. In z vzpetine je že planil klic v nočno tišino.

»Stoj! Kdo sta?« je nekdo na ves glas vprašal slovensko.

Ob domači govorici je Gregija takoj minilo razburjenje. Tudi glas ni bil grozeč; skoraj nekaj vselega je bilo v njem.

»Partizani!« je zaklical v odgovor, puško pa je vseeno privrabil.

»Geslo?«

Gregi je pomišljal samo trenutek. Glas se mu je zdel tak znan, da je brez pomisleka odgovoril:

»Celovec!«

»Celje!« se je oglašil odgovor.

Gregi je videl, da sta se postavi zganili. Vstal je, se obrnil in glasno poklical Jozla.

Jozl pa je bil že daleč. Sklonjen čisto k tlom je tek, kar so ga nesle noge. Še malo in skril bi se bil za strmino, po kateri sta se prej vzpela.

TOVARIS ŠT. 29

prinaša

na osemih straneh haktirotskega:

Maršal Tito leta 1943 (naslovnica stran)

Tekmovanje za V. kongres KPJ

Tudi kmetje so tekmovali

Ob četvi v Istri

Hohlomska domača umetnost

Naši gledališki prostovoljci

Na razstavi Akademije upodobljajo

dih umetnosti v Ljubljani

Ob izviru Soče

Na šestnajstih straneh teksta dela:

Iz borb na Primorskem (epomini partizana Jake)

Prekop Donava-Tisa-Donava, največ

lčastnejše delo petletke (zapisli s. p. p. Vojvodina)

V Atenah (poročevalci zapiski)

Ana Petri: Kostu Luelle Brown (nove

napredne ameriške črnske pisateljice)

Astronomija v kulturi CSR (prispevek dr. Josefa Klepeše iz Frage)

Ljudska tehnika

Dan naših tankistov

Naši vrhunski telovadci (iz razgovora s trenerjem Tošom Primozcem, ki je prispeval tudi karikature naših olimpijcev)

Osvetli so srca Pražanov (poročilo o potovanju naših fizikturnikov na praški zlet)

Tovariši (črtica Vande Berginčeve)

Film poročila o »Timurju in njegovi četi«, o polomu protisovjetskega filma

»Zelezna zavesa« in o novostih doma in po svetu. Nadalje prinaša tudi ta številka običajne rubrike: Filatelija, Šah, Radio, Večerno razvedrilo in številne ilustracije.

POSTELJO Z OMARICO, 2 žimnici, garnituro medalion (zofa, 4 stoli in miza), prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20415-5

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK prodam. Kamniška 46. 20416-5

TRIKIKEL, kolo in razno pohištvo, prodam. Slomskova 7, Baloh. 20413-5

STAR ZENSKI ZIMSKI PLAŠČ, in črne športne čevlje števil. 38 takoj prodam. Naslov v oglašni odd. 20461-5

416 m INLETA in 3 m platna za rjuhe prodam. Ogled: Jesenice, Gosposvetska c. 23. 20455-5

PSA ovčjaka, čistokrvnega, prodam. — Naslov v oglašni oddelki. 20463-5

DEŽNJE, ženske rjave semis čevlje, za prednjevlečko osebo, prodam. — Slomskova 18-I, levo. Ogled od 15. do 17. ure. 20468-5

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK z žimnico prodam. Ogled od 10 do 12 in od 18 do 20. Obesrno, Tyrseva c. 20469-5

PLOČEVINASTO KOPALNO KAD — 135x55, in eno posteljno žimnico — prodam. Erjavce, Mivka 27. 20470-5

SPORTNI VOZIČEK prodam. Ogled v petek od 15 do 18 ura v Mesni tržnici, pri pritiski. 20488-5

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, avtomodel, ženske črne semis salonorje št. 38 in železno posteljo prodam. — Mestni trg 12. 20489-5

KOLO, prvo in zadnje od koleza, ter nekaj hrane kava prodam. — Zajc Franciška, Krakovska 27. 20509-5

PREPROGO Smirna, 2.5x3.5 prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20506-5

OTROŠKE SANDALE št. 24, lepe, sivo svileno obleko in belo platneno za spalnjo postav, ter črno pleširano krpilno prodam. Naslov v oglašni oddelki. 20507-5

LEP GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK — prodam. Koprivce, Kodeljevo, Malejeva 12. 20445-5

PISALNI STROJ »Olympia«, model 8, nov, naprodam. Naslov v oglašni oddelki. 20447-5

SADILNO ZIGODNEGA in poznega zelja, kartijole, endivijo, cvetlično zelje — prodam. Riharjeva 2, Kozeljca, za Obrtno šolo — čez most Gradaščice. 20506-5

SPORTNI VOZIČEK, nov, prodam. — Zgornji se jutri od 9 do 11. dopoldne pri Korinšek, Tyrseva c. številka 17. 20491-5

ZELEZNE STEDILNIK za 8700 din — prodam. Vidovdanska 9. 20492-5

DVA VEZENA SALA, ogrinjača, krasna, zveza, primerna za darilo, prodam. Naslov v oglašni odd. 20493-5

KUPIM

KUHINSKO KREDENCO, novo ali rabljeno, ohranjeno, moderno, kupim. Ponudbe pod Kredenco na oglašni oddelki. 20421-6

KOPALNO PEČ in veliko hladilno omaro (Frigidaire), kupim. Ponudbe na krajini Dom onemoglih, Jesenice. 20357-6

DKW 350 cm, ohlajeno strojno motorne kolo (kmp. motorja), kakor koli ohranjeno, kupim. Pisemne ponudbe pod Dokument na oglašni oddelki. 20363-6

KRATEK KLAVIR ali pianino in elekto-motor, kupim. — Štrcl, Maribor, Brežje, Podgorška 42. 20429-6

10 kg VIME, tudi rabljene, in dva poročna prstana kupim. Ponudbe pod Dobro plačam na oglašni odd. 20498-6

KOZO mlekarico brez rogov kupim. — Rautar, Kamnik. 20338-6

MLATILNICO na motorni ali ročni pogon kupim. Polane Jožef, Gorjuse 20. Bol. Bistrica. 20418-6

OTROŠKO POSTELJO z vložkom, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglašni oddelki. 20414-6

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, se dobro ohranjen, kupim. Naslov v oglašni oddelki. 20456-6

OTROŠKI VOZIČEK, športni, moderne oblike, kupim. — Naglič, Radovljica, Na Mlaki 4. 20454-6

MEH za žveplanje trte in sadnega drevoja kupim. Kavčič Ivan Bled — Grad 20. 20448-6

BLAGO ZA KAVČ, prvovrstno, in velik naslanjač kupim. Naslov v oglašni oddelki. 20471-6

FINO VOLNO ZA OTROKA kupim. — Ponudbe pod Lepa na oglašni oddelki. 20442-6

KUHINSKO OPRAVO, moderno, zelo dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglašni oddelki. 20466-6

BAKRENO ŽICO, zunanji vod, ca tri milimetre, 300 m, kupim ali zamenjam za elektromotor ali material. — Trilinger, Triglavska 9. 20490-6

PISALNE MIZE in mize za stolepis, navadne in boljše, kupim. Ponudbe pod Miza na oglašni odd. 20467-6

ZAMENJAM

ŽIVILSKO NAKAZNICE zamenjam za pravo kavo. Naslov v oglašni oddelki. Od 8 do 12. 20499-7

TOVORNI AVTO »Ford« 8 oeg, 3.5 t, zamenjam za motor BMW. Polzevdebo v mehaniki delavnic Rozman, Franc, Kranj. 20453-7

DVA NOVA PLAŠČA in dve zračnici za kolo — zamenjam za dva plašča 32x19 za motorno kolo. Krizjevska ulica 2, Lj. 20196-7

SKRANJE, nova, nekajkrat obute, nove, lepe št. 42 zamenjam za iste barve ali črne št. 43. Primerne so tudi za žensko. Tomšič, Borštnikov trg št. 4. 20210-7

NEPREMICNINE

STAVBNI PROSTOR, 700 kv. m velik, v neposredni bližini Tržaške ceste, med Stan in domom in Tobacno tovarno, prodam. Ponudbe pod: Parcela za vilo na oglašni odd. 20431-8

V SPLITU ugodno prodam polovico nove hiše, t. j. 4 stanovanja obstoječa iz 3 sob, kuhinje, kopalnice, event. zamenjam za malo vilo ali stanovanje v Opatiji. Ponudbe pod Center mesta na oglašni odd. 20430-8

HIŠO V LJUBLJANI in njeni okolici ali kjer koli na deželi — kupim do 200.000 dinarjev. Ponudbe pod: Srednja na oglašni odd. 20433-8

MALO POSESTVO na Gorenskem ali Stajerskem kupim. Naslov v oglašni oddelki. 20431-8

SOBE — STANOVANJA

STROJNI TEHNIK išče opremljeno sobico v Ljubljani, po možnosti v centru. Ponudbe na oglašni oddelki pod Miren tovarni. 20426-10

POSTENO ves dan zaposleno mirno dekle, spretno kot sostanovnica. Zazelenja lastna posteljnina. Ponudbe pod takoj na oglašni odd. 20425-10

ENO VELIKO ali dve manjši prazni sobi, kjer koli, isčeta mirni, čisti uradnici-sistri in brat